

Эхэ наймаа нутагаа эд хамта мандуулаа!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной
декабриин 21-нээ
гарана

Бүгдэ
арадай
газетэ

1995
ДЕКАБРИИН
21
Үбэлэй эхин улаагшан
гахай
барын 29
ЧЕТВЕРГ
гарагай 5
№241 (19334)
Газетын сэн
хэлсээтэ.

Буряад үнэн" - 96

ДЭЛГҮҮР ДЭБХЭНШЭЭГ...

1996 оной гаратар үсөөхэн хоног эрхэн үедэ юу хэжэ үрдинэноо, ямар гараханаа дүнлэжэ, яажэ тэрэнээ шэнэ жэлдэ юу хэхэ байханаа түсэблэжэ лективүүд, хүнүүд тухай эдэ үдэрнүүдэ урамнай, өөрөө юу хэхэбши гэхэн үдал шэхэндэ дуулаадхиха юм.

рөөшье, сэмүүн сүүбэй сагаингаа арагдаад, үлгэн дэлхэй дээрэ буряад түшэг тулгуури болоод байһан үндэһэн этгээ захижа шадахаяа болишоод болоходоо, манай угсаатан түрүү зэргэдэ (аа!) байһан зоной түлөө оролдожо, аа зобооһоной хэрэг бии юм гү даа, али уурмаа таһархаар болохо. Гэбэшье энэ эрэ гансаханшье уншагшатай үлэшоо эий оюун ухаанай эрилтые хангахын хүсээе гаргахаар шийдэхэш...

зонойнгоо, уншагшадангаа оюун эрилтые хангажа, урдахи замыень ан, сэдхэхэлэнь гунигые тараалсан, шэнэ шаха зоригыень эршэдхэхэ хэрэгтэ аайхан юумэн байха аал?

эй хуули ёһоной дэмьршоод байхада, ээни дээрэмнай ном һударшье хэблэхэ омордожо байнхай. Иимэ сагта "Буряад ёлоой, эрдэмэй болон хургуулин таһаг шодтоо онсо анхарал хандуулжа, шэнэ ань томохон хэһэгүүдые гаргаха, ээрээ багахан зохёолнуудые нь барлаха зорилгоёо саашадан бүри шүүлхэ. Энэ талаар прозаигууд Сергей

Жиев, Цырен Галанов, Багдан Ябжанов, Гархаев, Гарма-Доди Дамбаев, поэдүүд ама Дондокова, Алексей Бадаев, Галина Лагдар Байминов, Лопсон Тапхаев болон эий уран зохёолшод манда бүтээлнүүдээ юм. Түрүүшынхидын зохёолнуудаа жа үгэнхэй гэжэ дуулганабди. Эдэниэй "Буряадай уран зохёолшодой шэнэ дхээ" гэхэн нийтэ гаршаг доро

аа урид наһа бараһан зохёолшодойнгоо бүтээлнүүдые гаргажа, хүндэтэ таа дурадхахабди. Тэдэниэй архивые байһан бүлынхидын, дүгьш хунүүд анхарха бээ гэжэ найдагдана.

үнэн" имагтал уран зохёолшодые аг газетэ бэһн, харин зохёохы ажалтай эдэ анхаралаа хандуулдаг гэшэ. дай ойн баярта зориулагдаһан бүхэли жон хууданууд, тоосоото статьянууд тэршэлэнэ. Жэһээнь, үнгэржэ байһан буряад драмын академическэ театрай жиссер Владимир Ильич Кондратьевай, лозитор Жигжит Батуевай ойн баяртай болоходо, "Буряад үнэн" горитой уудые барлаһан байна. Энэ хэрэгээ С.Н.Надь үргэлжэлүүлхэбди.

"Хонхо", "Уран зохёолой хуудан" агай "хоозоринууд" болдоһоор үшинэй. эдэ хуудануудаа улам һонин, ай болгохо түсэбтэйбди. "Толи" аа зоние сэдхэл бодолой талаар хы удхатай гол статьянуудай хажуугаар ман зохёол, зохёолшодоймнай шэнэ богони үгүүлэлнүүд гарадаг гэжэ мэдэнэ.

хууданамнай һүүлэй үедэ хүүгэдэй болшодой ажалда зориулагдадаг. Гэбэшье эдир бэшэгшэдэйнгээ туршалгануудые, хургуулинуудта эһэн уран зохёолой нэгдэлнүүдэй, ноо шэнжэлгын кружогуудай гэшүүдэй Аыс, үбгэд хүтнэдһөө бэһнэжэ абанан аны, тушаглаха үүргээс алдахагүй.

хэлэн гэжэ сонсохоһон Хуулиин баталагдан абтаһаар хэдэн жэл үнгэршэбэ. Теэд энэ Хуули саарһан дээрэ мүнхэрөөд лэ дүүрэхэнь гэжэ буряад зарим сэхээтэн, юрын зоншье хэлэдэг, ханаагаа зободог болонги.

Энэ Хуулиин бодотоороо бэелүүлэгдэдэг болохын тула юун хэгдэхэ, ямар хэмжээн абтаха ёһотойб? 1996 ондо гол шухала энэ асуудалда манай таһаг онсо анхарал хандуулха, хэрэгтэй болоо хаань, үргэн эхэ хөөрэлдөө үүсхэжэ, засагай дээдын зургаануудай, Арадай Хуралай үмэнэ асуудал табихаар шийдэнхэй.

Гадна юрэнхы эрдэмэй, гимнази болон лицей хургуулинуудта буряад хэлэн хэр зэргээр үзэгдэнэб, мүнөөнэй үхибүүд элинсэг хулинсагайнгаа жэнхэни хайхан хэлые яһан сэмгэндэ хүрэтэр шэнгээжэ шадана гү, али ород-буряад холимог хэлэн дээрэ хөөрэлдэхөөр гү гэхэн асуудал олоной ханаа зобооно. Гурбадахи программаар ород хургуулинуудта буряад хэлэнэй шудалагдадаг болоһоор мүн лэ олохон жэл үнгэршэбэ. Олон хургуулида зарим тэды амжалта туйлагдана. Гэбэшье нүгөө зарим хургуулинуудта "минн байнхаар, мэхээр химэлэ" гэхэншүүд хандасатай багшанар, хүтэлбэрлэгшэд дайрададаг. Эрдэм һуралсалай министрстын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта энэ асуудалые тобойлгон харуулха, дутуу дундануудые элирүүлхэ хүдэлмэри хэгдэхэ юм.

Мүн эдэ бүхы хүдэлмэридэмнай хэлэ бэшэгтэй эрдэмэй талаар эхэ-эхэ зиндаатан хабаадуулагдаха. Буряад хэлэ, литература шэнжэлһэн эрдэмтэдэй һонин-һонин статьянууд, шэнжэлгэнүүд уншагшадай анхарада барлагдадаг байха.

Шажан мүргэлэй түүхэдэ, шэнжэлгэдэ хабаатай материалнуудые баһал анхарһан заңдаа байхабди. "Эртэ урдымнай оюун бэлигэй дээжэһээ" гэхэн нэмэлтэ гаршаг манай газетэдэ бүхөөр һуурижанхай. Нэмэлтэ энэ гаршаг доромнай һонин-һонин зохёолнуудай саг үргэлжэ толилогдожо байхын тула таһагаймнай ажалшад аһан оролдохо байна. Заримыень нэрлэбэл, Молон тойной эхынгээ аша харюулан тухай горитой материал Г.Очирова, М.Батоин гэгшэд дурадханхай. Мүн "Ш: дитэ хүүрһээ" һонин хэһэгүүд барлагдаха.

Баһал дэлгүүрэй хуули ёһоной долгилоон соогуур хото хүүдөөгэй соёлой эмхи зургаанууд, соёлой байш, библиотекэ мэтын гуламтанууд бэрхэтэй байдалда оронхой. Зарим нютагуудта соёлой эдэ гуламтанууд хаагдаха туйлдаа хүрэнхэй, хаагдажашье байнхай. Зоной оюун ухаанай эрилтэ хангадаг эмхи зургаануудаа мүнгэ тангаар хангажа шадахаяа болёод, тэдэнээ хаажэ байһан нютагай захиргаануудай удамаршад тархидаа юу бодожо ябадаг хаб?.. Гэбэшье аха аргаяа оложо, соёлойнгоо эдэ гуламтануудые хүдэлгэжэ байһан зайханууд, гулваанууд магтаалда хүртэмөөр.

Соёлой эдэ гуламтануудта манай зүгһөө анхарал хандуулагдаха. "Хүл хүнгэн хүүдөөгэй соёлошодто" гэхэн нэмэлтэ гаршаг нээжэ, шэнэ дуунуудые, богонихон жүжэгүүдые, уран уншалгын зүйлнүүдые гаргадаг болохобди.

Эхэ бэрхэшээлнүүдые тоонгүй, дэлгүүрэй дэбхэншээлгэдэ дэбһүүлэнгүй, амандаа эдихэ зөөриһөө хаһажа, эрэхэ жэлдэ абахаар "Буряад үнэнөө" захижа, мандаа туһалжа, манаа дэмжэжэ байдаг уншагшадангаа урда малгайгаа абаад, буурал толгойгоо доро дохин баяр хүргөөд, наһаараа мандаа иимэ үнэн сэхэ байгты гэхэ зуураа, хажуудахи хүршэнэртөө ойлуулжа, уншагшадаймнай тооё бага зэргэшье олошоруулаа хаа, буян үйлэдэхэ бэлэйт гэжэ хануулха дуран хүрэнэл даа. Дэлгүүр дэбхэншээг - дэбһүүлжэ хосорхогүйбди!...

Ц.ДОНДОГОЙ,
соёлой, эрдэмэй, хургуулин таһагые даагша..

МОНГОЛ ОРОНДО БОЛОҢОН УУЛЗАЛГАНУУД

Монголой Гүрэнэй Ехэ Хуралай уряалаар Буряад Республикын Арадай Хуралай делегаци декабрь нарада Монгол орондо ошожо эрэбэ. Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М. И. Семенов, Арадай Хуралай комитедэй түрүүлэгшэнэр Д. Ч. Боросгоев, Б. Ц. Семенов, Арадай Хуралай депутат, республикын хүдөө ажахын ба эдөө хоолой министрэй нэгэдэхэ орлогшо В. Л. Гарматаров, Арадай Хуралай депутат, Социальна политикын талаар комитедэй гэшүүн Г. А. Дождикова делегациин бүридэлдэ ороһон байгаа.

Манай делегацие Сэлэнгэ аймагай захиргаанай гулваа Нямбуу, Хуралай түрүүлэгшэ Санин-Баяр гэгшэд угтажа абанан, хөөрэлдэһэн байна. Монголой Сэлэнгэ аймагта бэелүүлэгдэжэ байһан хубилалтанууд тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн болоо, мүн нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрлгын зургаануудай хунгалта тухай асуудалаар монгол нүхэд һонирхоо.

Гүрэнэй Ехэ Хуралдахи Монголой-Россин парламентын бүлэгэй бүридэлдэ ородог "Монгол-Буряад орон" гэжэ бүлэгэй түрүүлэгшэ Ж. Батсуур, Монголой Гүрэнэй Ехэ Хуралай Түрүүлэгшэ Н. Багабанди Буряадай парламентын делегацитай уулзажа хөөрэлдэбэ.

Монголой Правительствын вице-премьер Ч. Пурэвдоржтой болоһон уулзалгын үедэ хоёр ороной экономическа ба политическэ байдал тухай хөөрэлдөөн болоһон байна. Монголой хүдөө ажахын ба эдөө хоолой министр И. Оолд мүн лэ манай делегацитай уулзаа. Хүдөө ажахын техникэ худалдажа абаха, бусадшье харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ тухай асуудалаар тэрэ манай республикын хүдөө ажахын ба эдөө хоолой министрэй нэгэдэхэ орлогшо В. Б. Гарматаровтай хөөрэлдэбэ.

Монголд байдаг Россин элшэн сайд С. С. Разов Буряадай делегацитай уулзажа хөөрэлдөө. Уулзалгын дунгүүдээр абтанан протоколдо Монголой Правительствын вице-премьер Ч. Пурэвдорж, Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М. И. Семенов гараа табиба.

Д. БОРОСГОЕВ,

Арадай Хуралай депутат, парламентын делегациин гэшүүн.

ОЛОНХИИН ДУУГААР

Россин Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын депутадудые һунгаха болон нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрлгын гулваас, районно Советые һунгаха Зэдын һунгуулин округто һунгалта яһала эдэбхитэйгээр, олонхи зоной хабаадалгатайгаар үнгэрөө гэхээр.

Россин Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын депутадудта кандидатдаар дэбжүүлэгдэһэн һунгуулин 43 нэгэдэл, хамтарал болон партинууд сооһоо манай округой һунгагшадай эгээл олонхын - 36 процентнь Россин Федерацин Компартийн түлөө, 13 - процентнь - Россин Аграрна партиин, 10 процентнь "СССР-

эй Компарти болон Ажалша Росси" гэхэн хамтаралай түлөө дуугаа үгөө.

Тэрэшэлэн һунгагшадай олонхиин дуугаар районной гулваагаар мүнөө хүдэлжэ байһан Алексей Цырендоржиевич Идамжапов дахин һунгагдаба. Мүн районно Советэ дэбжүүлэгдэһэн 40 хүн сооһоо эгээл олон дуу абанан 16 хүшинь баһал һунгагдаа гэжэ тоологдоно. Һунгалтын дунгүүдэй үшөө хүсэд согсологдоогүй байһан дээрһээ эдээн тухай даб дээрэ дэлгэрэнгыгээр хэлэһын аргагүй.

Б. ЛАБАРОВ,
районно һунгуулин комиссин гэшүүн.

ЛВРЗ-дэ ГЭНТЫН АЮУЛ ТОХЁОЛДОБО

(ИТАР-ТАСС-ай корреспондент П. Цырендоржиевай мэдээсэл)

Онсо байдалай талаар гүрэнэй комитедэй мэдээсэлһэнэй ёһоор, декабриин 18-най үглөөгүүр Буряад ороной түб хотодо гэнтын аюул тохёолдобо гэхэ гү, али олон зоние газар хорлохо ябадал ушарба. Хотын эгээл томо заводуудай нэгэн болохо локомотив-вагон заһабарилгын заводто

үглөөнэй 6 час 30 минутта тодо бэшэ төһөрэлгэ тодоруулагдаһан байха юм.

Гэнтын аюулай болоһон газарта медицинскэ түргэн туһаламжын бригада ерэжэ, хорондо элдэб янзаар дайрагдаһан 15 хүниие больница абаашаа. Нэгэ хүдэлмэришэн наһа бараа. Тусхай эмхинүүд мүнөө мүрдэлгэ эхилэнхэй. Аюултай энэ ушарые шэнжэлэн тодорхойло тусхай комисси байгуулагдаһан байна.

Дэлгүүр: ажамидарха арга бэдэрхэ

АЛТАШАД ОЛЗОТОЙ

Ушөө нэгэ жэл үнгэршэбэ. Үнгэрхэн жэлдэ юун хэгдээб, юун хэгдээгүйб, продукци үйлэдбэрилгэ ямар хэмжээндэ хүрээб гэжэ мэтгэр үйлэдбэрийн предпрятинуудай ажалябуулгынгаа дүнгүүдые согсолхо саг иигээд болохонь гэшшэ.

Нээмэл түхэлэй акционернэ "Бурятзолото" бүлгэм дэлгүүрэй шэнэ харилсаануудай оршон байдалда бараг хайн ажаллажа байгаа республикын үсөөн тоото предпрятинуудай нэгэн юм. Энээнэй баримта - үнгэрхэн жэлэй дүнгүүдээр "Бурятзолото" 7 миллиард шахуу түхэриг олзо оршотой гараа лэн. Энэшые удаа бүлгэмэй жэлэйн дүнгүүд, урда жэлэйхитэй сабуулахда, дээгүүр байхаар хүлээгдэнэ. Тодорхойбол, үйлэдбэрийн хэмжээн нэдондонойхиноо 106 процентээр дээшэ байхаар багсаамжалагдана.

Энэ дүн бэлээр туйлагдаагүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Үйлэдбэрийн бүхы предпрятинуудта хабаатай мүнөө үеын бэрхэшээнүүдхээ гадна, имагтал алта олзоборилдог предпрятинуудай урда шийдхэхэ асуудалууд олон.

Нэн түрүүн үнэ сэнгүүдэй талаар гүрэнэй политикаһаа уламжалан, үйлэдбэрийн гаргашын хэмжээн олзо оршынгоо хэмжээнхээ дээшэ болжо захална. Гэбэшые предпрятини үйлэдбэри мүнөө дээрээ үшөөл ашагтай. Мүн тус бүлгэмэй алта малтадаг гол Холбын болон "Ирокинда" уурхайнуудай дүүргэгдээгүй барилгые мүнөө үедэ бээлүүлхэн хүшэр болоод байна.

Эдэ асуудалуудые шийдхэхын, юрэнхы дээрээ үйлэдбэрийнгоо хэмжээ дээшээлүүлхын тула ондоо тээшэ мүнгэ эсүүлээгые эмхидхэхэ шухала - энээнгүйгоор, мүн предпрятини шэнэдхэн хубилгангүйгоор саашада ажамидархамтай тон бэрхэтэй байха гэжэ "Бурятзолото" бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд тоолоно. Эгээл тиимэһээ бүлгэмэй 3 жэлэй хутасаада гүрэнэй мэдэлэй гэжэ тоологдохо ёһотой байһан акцинуудай контрольно пакетые (бүхы акцинуудайнь 38 процент) болзорлоонь урид наймаалха тухай Россин Федерациин Правительствын тогтоол болон Россин Эд зөөри эрхилхэ талаар гүрэнэй комитедэй захиралта тон саг соогоо абтаа гэжэ ханагдана. Предпрятини гол эзэн гэжэ тоологдохоно ондоо гүрэн ямаршы дэмжэлгэ үзүүлнэгүй, мүн инвесторнууд гүрэнэй мэдэлэй предпрятинуудтай харилсаа тогтооходо яаранагүй гэжэ бүлгэмэй хүтэлбэри тоолоно.

Акцинуудай 38 процентһээ 10 процентнь бүлгэмэй ажалша коллективтэ үгтэжэ, бусад 28 процентнь наймаанда табигдаа. Дэлгүүрэй үнэ сэнгүүдые хараада абан, республикын Эд зөөрийн жаса эхин сэнгын - нэгэ акцин түлөө 35 мянган түхэриг гэжэ тогтоохон байха юм. Иимэ сэнгээр бүлгэмэй акцинуудые худалдан абхаа дуратайшуул одоо гү гэжэ хэргэлжэ, бүхы акцинууд 5 пакет болгон хубаагдаа лэн.

Хаамал түхэлөөр үнгэрэгдэнэн аукционой дэлгүүр ноябриин 25-да эли болон байна. Аукционой дүн ханаһанһаа холо үлүү байгаа гэжэ тэмдэглэлтэй. Юуб гэбэл, аукциондо илагша - Москвагай акционернэ "Прокт-финанс-Консалт" бүлгэм "Бурятзолото" бүлгэмэй нэгэ акцин түлөө 113 мянган түхэриг дурадхаа. Алта олзоборилдог предпрятини акцинуудай хэргэлэмжын тон ехэ байһы энэ баримта гэршэлнэ гэшшэ.

Мүнөө үедэ акционернэ бүлгэм байгааи хамгаалгын хэмжээнүүдые хараалһан инвестиционнэ программа бэлдэжэ байхай. Энэ программые бээлүүлхын тула бүлгэм Европын банкттай харилсаа тогтоогоо. Юундэ имагтал энэ банк шэлэгдээб гэбэл, хари гүрэнэй бүхы банкууд болон фирмэнүүд сооһоо энэ банк урьһаламжын эгээл бага процент дурадхана. Энэнь бүлгэмдэ тон шухала удаа шанаргай. Юундэб гэжэдэ, мүнгэ һомололгын олон аргууд сооһоо "Бурятлото" урьһаламжын арга шэлээ бшуу. Саашадаа проценттэйнь бусаахаар урьһаламжа бидэндэ хэрэгтэй гэжэ бүлгэмэй хүдэлмэрилэгшэд тоолоно.

Мүнөө тодорхой хэмжээнүүд абтажа эхилээ. Хари гүрэнэй болон акционернэ бүлгэмэй түлөөлэгшэд Ахын районной хүн зонтой уулажа, программын хараа зорилгонуудтай танилсуудна. Нүгөө талаһаа хинамжа доро инвестиционнэ программын бээлүүлэгдэхэ байһаниинь ойлгосотой. Предпрятиниингаа үйлэдбэрийе улам хүгжөөхын тула "Бурятзолото" бүлгэмэй хүтэлбэри тон ехэ ажал ябуудна гэжэ тэмдэглэлтэй. һайн тээшэ мур гаргагдаа гэшшэ. Хэгдэнэн ажалай зэргээр дүнгүүдэй туйлагдадаг хаань, энээндэ тэдэнэй найдахань гайхалгүй лэн.

Т. ЦЫРЕНОВА.

Буряад Республикын Президент А.В.Потапов республикын түлишын-элшэ хүсэней комплексн ба Зүүн Сибириин түмэр замай хүтэлбэрилэгшэдтэй элшэ хүсэней объектнуудые түлишөөр хангаха, бэе бээдээ үритэй байлгын асуудалуудые шийдхэхэ талаар зүблөө үнгэргэбэ.

Галуута нуурай ГРЭС-ые, Улаан-Удын 1-дэхи ба 2-дохи ТЭЦ-үүдые нүүрхэн болон мазут түлишөөр хангаха талаар хүшэр байдал тохёолдонхой гэжэ промышленностийн, элшэ хүсэней болон транспортын министр В.В.Перелаяев мэдээсээ. Сүүдэйн туршада Галуута нуурай ГРЭС-гэ 120 вагон түлишэ орохо ёһотой хаа, оройдоол 60

БЭЕ БЭЕДЭЭ ҮРИТЭЙ БАЙХАДАА

вагон ороно. Харин Улаан-Удын дулаагаар хангалгын электростанцинуудта түлишын нөөсэ хүрэхөөр бэшэ бага. Комплексн бүхы үлхөөндэ (шулуун нүүрхэнэй уурхайһаа эхилээд пезһэн руу түлишэ хэхэ хүрэтэр) наймаар бодожо үзэгдөөгүй, шийдхэгдээгүй юумэн олон.

Буряад Республикын элшэ хүсэней объектнуудые мазут ба түлишөөр хангаха тухай асуудал зүблөөн дээрэ хаража үзэгдөө.

"Ариг Ус" МТД болон Ангарай нефтехимическэ компанитай хэлсээн баталагдажа, эдэ үдэрнүүдтэ эд хэрэглэгшэдтэ мазут орожо захалаа.

Бэе бээдээ үритэй байлга элшэ хүсэ үйлэдбэрилэгшэдэйшые, нүүрхэшэдэйшые хүшэр байдалые улам шахардуу болгоно. "Востсибуголь" АО-гой генеральна директорэй орлогшо В.П.Смагинай мэдээсэһэнэй ёһоор Түгнүн уурхайда хүшэр байдал тохёолдонхой. Эндэ салин түлэгдэнэгүй. Галуута нуурай болон Холбоолжоной шахтернууд мүн лэ иимэ байдалтай. Нүүрхэшэдтэ үритэй элшэ хүсэ үйлэдбэрилэгшэд өөһэдэйнгоо ээлжээндэ вексельнүүдээр тоосохые дурадхана.

Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Удын отделеци хүшэр байдалда оронхой. Эндэ хоёр нарын туршада салин түлэгдэнэгүй.

Буряад Республикын Президент А.В.Потапов республикын түлишын-элшэ хүсэней комплексдохи байдал туршаа зүбшэн хэлсэлгые түгсэхэхэ зуураа бэе бээтээс тоосолгын гурим хубилгангүйгоор үлөөхые дурадхаба. Республикын Правительствын толгойлогшо болон зүблөөндэ хабаадагшад саашанхи хүдэлмэри тухай протокол-хэлсээндэ гар табла.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан.

Дэлгүүрэй үнэ сэнгүүд

ДЭЭШЭЛНЭШЬЕ ДООШОЛНОШЫЕ

Үнгэрхэн амаралтын үдэр хотын Түбэй дэлгүүр д хоолой зүйлнүүд яһала элбэг, тэдэнэй сэнгүүд үдэр бүхэ хубилһаар. Энэ үдэрэй байдалаар хайшааб гэхэдэ, урдахи үлшын ажалай үдэрэйхидэ орходоо, гахайн мяханай бага доошоо ороһон гэжэ адаглахаар.

Горкоопторгын зүгһөө гансал үхэрэй мяхан ху табигдаба. Тэрэнэй сэнгын 10500 түхэригтэ. Үмсэһөө м элбэгээр оронхой. Үхэрэй килограмм мяханай сэн г түхэригтэ, мориной мяхан - 9000-13000, гахайн мяхан - 170 гахайн дабһалагдаһан саала - 25000, хониной мяхан - 120 тахяагай мяхан - 13000, тахяагай хото - 9500, тахяагай хү түхэригтэ хүрэнхэй.

һүүлэй үедэ тахяагай үндэгэнэй сэн хараа байса Нэгэдэхи категориин тахяагай 10 үндэгэн - 6300, хоёрдохи к 5900 түхэригөөр сэгнэгдэнэ.

Колбасагай зүйлнүүд нилээд элбэгээр дурадхагдаа. Тухи шанагадан колбасагай сэнгын 12980-27500, дут сонгоогдохон колбаса - 28000-30000, поршонхын сон мяхан - 33000, татагдаһан рулет мяхан - 39000, Моск сервелат - 41000-53000, ливернэ колбаса 10000 түхэриг

Хүргэгдэнэн, дабһалагдаһан, сонгоогдохон загһан газашы олоор дэлгэгдээ. Хүргэгдэнэн сурхай - 100 тиимэрхүү омоли - 9000, горбуша - 10000, хөөлэнтий - 800 - 6500, алгана - 8000, ялаагана - 3800-5500, дабһалагдаһан 13000-14000, баһал тиимэрхүү селэдкэ - 16000, хүйтөөр сон горбуша - 25000-47000, баһал дүимэрхүү омоли - 25000 20000-22000, хүргэгдэнэн кальмар - 20000, 300 амһарталагдаһан омолиин түрһэн зондо 35000 тү дурадхагдаа.

Улаан-Удын хүнэй комбинада наймаалһан хахад литр хүн - 1800, хахад литрэй шэлтэй кефир - 1700, хахад литр. снежок - 2200, хахад литрэй шэлтэй тараг - 2100, 250 грам - 3200, 200 грам эээгэй - 2900, үмсэһөө худалдагдаһан э рес 3000, хүргэгдэнэн литр хүн баһал тэдэ шэнээн, хахалой о шэлтэй баанхатай зөөхэй - 9000, малай килограмм тоһо 22000, сыр - 23000, шоколадна тоһон 23000 түхэригтэ б

Огородой эдээнһээ: хүнэг хартаабха - 16000, килограмм гайт - 3000, морхооб - 3500-4500, капуста - 3300, чесноог - 5500 - 2200 түхэригтэ, жэмсчһээ: яблока - 5300-8000, мандарнуулые 7500, апельсин - 8500-9500, груша - 5000-5500, лимон - 1500 5000 түхэригтэ болонхой.

Бэшэ зүйлнүүдһээ: зүгын тоһон - 20000, элһэн саахы наран сээсэй той (литр) - 11500, литр вишинин кол түхэригөөр наймаалагдаһан байха юм. Юрэдөөл, эдэ зүйлнүүдэй сэнгын дээшээшые, доошоошые хубилһаар

Редакциин сэмдээсөө экономиче

Ивалгын акционернэ "Ивокон" бүлгэмэй кондитерска фабрикын гурилай цехтэ дүрбэдэхи разрядай Марина Бажеева, Светлана Дашеева гэдэг залуу басагад хүдэлнэ. Тэдэнэй бариһан амтан хилээмэн худалдан абагшадта ехэ найшаагдадаг. Эндэ ганса хилээмэн бэшэ, харин эдэб янзын бүүлхэнүүд баригдажа, худалдаанда гарадаг байха юм. Халаан соогоо даабаряар хараалагдаһан ажалаа бүхы дээрэнэ дүүргэдэг эдэ басагадай шадамар бэрххыень магтамаар юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу хүдэлмэришэн С.Дашеева. С.БАЛДУЕВАЙ фото.

ХААНА ҮНЭГҮЙБ

Ороной эдээ промышленностийн предпрятинуудай буй худалдаа наймаанда продуктнуудай үнэ уншагшадта тани хүсэлэнтэйбди. Нэгэ килограмм зүйлнүүдэй сэн налогой түлбэритэйгөөр декабриин байдалаар үгтэбэ.

Зөөхэй: Саратовай гүрэннэ завод - 9500 түхэригтэ, Ростов комбинат - 6000, Свердловск области Тагилай хүнэй комбинат - 8600, Челябинскын хүнэй комбинат - 9996, Красноярскын гүрэннэ хоёрдохи завод - 12360, Эрхүү комбинат - 13676, Улаан-Удын комбинат - 10074 түхэригтэ

Тоһолиг эээгэй: Свердловскын гүрэннэ завод 7450 тү Челябинскын хүнэй комбинат Бийскын хүнэй комбинат Тюмениин акционернэ хүнэй бүлгэм 6740, Эрхүүгэй хүнэй комбинат 11244, Улаан-Удын хүнэй комбинат - 10672 түхэригөөр худалдаан

Сыр: Саратовска об Самойловскын сыр хэдэг за Ростовой хүнэй комбинат Бийскын хүнэй комбинат Новосибирскэ областиин Б сур хэдэг завод 16500, Красноярскын гүрэннэ хоёрдохи за Улаан-Удын комбинат түхэригөөр зондо дурадхаг

Эндэ үгтэһэн баримтануу тобшолол хэхэб гэхэдэ, Ростов зөөхэй, Тюменьдэ Красноярскда сыр гэ зүйлнүүдынь тон үнэгүй. Ма хүнэй комбинадай бу гаргаһан продукциин үнэ дээгүүр гэжэ онсолон тэм

БАГШАНАРАЙ ГАБЬЯА СЭГНЭГДЭБЭ

Буряад Республикын Правительствын тогтоолоор Хурамаанай лицей-интернатда Занабазар Сажинович Сажиновай, Хурамаанай аймагай Аргадын дунда һургуулида Аюрзан Будаевич Будаинай нэрэнүүд олгогдоо. Хурамаанай аймагта эрдэм һуралсал хүгжөөлгын хэрэгтэ эдэ багшанар-гэгээрүүлэгшэдэй габьяа үндэрөөр сэгнэгдэжэ, һуралсалай эмхинүүдэй коллективүүдэй зууршалгаар ба республикын Эрдэм һуралсалай министерствын коллегиин иимэ шийдхэбэри тогтоолоор абтанан байна.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан.

МОДОГОЕВ Буряад дээдэ зиндаагай илэгшэдэй дунда нилээд хүндэтэй хуури эзэлдэг гэ партиин Буряадай нэгдэх секретаряар туршада хүдэлхэдөө, у б л и к ы н г а а истнуудай болон ай дунда ехэ хүндэтэй байгаа.

Модогоев 1915 ондо тохоо зүүн-хойшоо зуу онойон зайда оршодог гэ нютагта таряашанай рөө хэн. Олзоной эхин, рдын дунда у у л и н у у д ы е нэйнгээ хүүлээр тэрэ о Дээдэ-Үдэ ерэбэ.

1960 ондо ВЛКСМ-эй Улаан-гомой хоёрдох, удаань и секретаряар жа, нүхэр Модогоевой -политическэ ажал эхилхэн юм. 1940 ондо лой Буряадай обкомой секретаряар эгдээ бэлэй.

ороноо хамгаалгын

хүнүүдэй ажаһуудалай найжархада, тэрэ сэдхэлээ ехээр ханадаг, урмашан баярладаг байгаа.

1957 ондо А.У.Модогоевые КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи эмхидхэлэй таһагай инструктораар томилжо, Липецкэ болон Белгородско областьнуудые харгалзалан хүтэлбэриэлгшөөр табья хэн. Центральна Комитедэй аппаратта хүдэлжэ, областной партийна, совет, ажахын зургаануудай ажал ябуулгатай танилсан, республикынга болон оронойнгоо түбэй областьнуудай хүдэлмэрин үрэ дүнгүүдые шүүмжэлхы ёһоор жэшэжэ үзэхэ арга олоһон, эрдэм мэдэсэеэ үргэдхэн, дүй дүршлөө баяжуулан байгаа гээд тэмдэглэлтэй.

1960 оной эхиндэ А.У.Модогоев республикаа бусажа ерээд, пропаганда ба агитациин талаар партиин обкомой секретаряар хүдэлжэ захалба. Уданшлөгүй тэрэ республикын Министруудэй

хани барисаае бэхижүүлхэ, тэдэнэртэ хүндэтэйгөөр, энэрхы дулаанаар хандаха гэхэ мэтые хүмүүжүүлгын хэрэгэй үндэһэн хуури болгодог байһан юм. Элдэб үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд эбтэй эгтэйгээр ажаһуудаг байгаа. Эндэ тэрэнэй габыа тон ехэ гээд мүнөөшье тэмдэглэлтэй.

А.У.Модогоев гүрэн түрынгөө, арад түмэнэйнгөө урда ехэ габыатай байһанайнгаа түлөө Ленинэй хоёр орденуор, Арадуудай Хани Барисаанай, Ажалай Улаан Тугай орденуудаар, "Хүндэлэлэй Тэмдэг" хоёр орденуор, олон медалаар шагнагдан юм. 1971 ондо Буряад Республикын болон Монголой хилэ шадархи нютагуудай арадуудай хани барисаае бэхижүүлхэнэйнгээ түлөө Монголой "Алтан Гадаһан" гэжэ орденуор шагнагдаа бэлэй. 1966 ондо КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидадаар, партиин XXIV, XXV, XXVI съезднүүдээрэ ЦК-гай гэшүүнээр хунгагдаа хэн. 1962

БУХЫ НАҢАЯА – ОЛОНОЙ АША ТУҢАДА

А.У.МОДОГОЕВОЙ түрэнһөөр 80 жэлэй ойго

дэйн эхилбэ. 1941 оной нарада залуушуулай нэгдэх секретарь яновай республикын ю у с а л г а т а рилгшэдэй бүридэдэ гдажа, фронт эхэдэнь, А.У.Модогоев олой обкомой нэгдэх секретаряар хунгагдаа хэн. гэ республикынай олой организаци тэрэ Бүхы юумэ-фронтдо, юумэ - илаатын аша гэнэн гол уряа доро г байгаа. Эгээл эндэ голшууд болон уулые ударидахадаа, элэй, үзэл сурталай-ескэ ехэ хагуужалтай байгаа.

онхоо 1950 он болотор гэ ЦК-гай дэргэдэх партийна хургуулида Андрей Урупхеевич эдэсэеэ дээшлүүлхэ болоо хэн. Тиигэжэ тэрэ ала шалгарһанай өйгээр дүүргэн юм. онь партийна болон й хүтэлбэрилэгшын туудта ажаллаа. 1952 августһаа хойшо огов республикынга трнүүдэй Советэй эгшын орлогшоор КПСС-эй ЦК-гай 1953 гтябриин Пленум дээрэ тороо хүдөө ажахые илогорхэ тухай асуудал логойр табигдажа, саашанх алайнь харгы замые хубилгаа хэн. истнуудые хүдөө удага эльгэжээр даба. 1954 оной хабарһаа А.У.Модогоев КПСС-эй райкомой нэгдэх секретаряар хүдэлжэ эхилээ. аан-Үдэ ажабайдалда тануудай болоходо, икын бэхижэхэдэ,

Советэй Түрүүлэгшээр батаагдаа хэн. 1962 оной июньдэ КПСС-эй Буряадай обкомой пленум боложо, А.У.Модогоевые партиин областной комитедэй нэгдэх секретаряар хунгаһан юм. Хори гаран жэл соо республикаа хүтэлбэрилхэ үедэнь Буряад ороной социальна, экономика, политическэ байдалда асари ехэ хубилалтанууд болоо, шэнэ предприятинууд баригдаа, хуушанай томо ехэ заводууд, комбинатууд хэргээн шэнэлэгдээ, хүдөө ажахы яһала хүгжөөгдөө бэлэй.

Нютагай партийна, совет, ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй, х ү д э л м э р и ш э д т э й, колхознигуудтай, сэхээтэнэй түлөөлэгшэдтэй Андрей Урупхеевич Модогоев ходо уулзажа, зүрхэ сэдхэлһээ хөөрөлдэдэг, али бүхы асуудалаар туһалхые оролдодог хэн. Юрын хүнүүдтэй хөөрөлдэхэдөө, ажал хэрэгүүд тухайнь бүхы юумэ мэдэжэ абаха. Зонтой уулзалгануудһаа зориг нэмэжэ, эгээл таарамжатай, зүб шийдхэбэринүүдые абадаг байгаа бшуу.

Кадрнуудые зүбөөр шэлэжэ олоод, тааруулан табиха хэрэгтэ А.У.Модогоев онсо анхаралаа хандууддаг хэн. Тэдэнэй ухаан бодолые, ушар ёһо ойлгохо байһые, үнэн сэхэ абари зангые, зонтой хүдэлхэ арга шадабариие тэрэ үндэрөөр сэгнэдэг байгаа. Тиихэдээ эмхидхэхы бэлиг шадабаритай залуу х ү д э л м э р и л э г ш э д ы е хүтэлбэрилхы тушаалнуудта зоримгойгоор табидог хэн.

Андрей Урупхеевич ёһотойл интернационалист байгаа. Олон үндэһэ яһатанһаа бүридэдэг республика дотороо арадуудай

онхоо СССР-эй табан зарлалай Верховно Советэй депутат, Буряадай АССР-эй хэдэн зарлалай Верховно Советэй депутат байгаа.

Пенсидэ гараһан дээрэһээ А.У.Модогоев КПСС-эй обкомой нэгдэх секретариин уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай мэдүүлгэ 1983 оной ноябрь нарада барья хэн. Энэ гуйлтень партиин Центральна Комитедэй Политбюро дүүргэжэ, олон удаа жэлнүүдтэ үрэ түгэсөөр ажаллаһанайнь түлөө Андрей Урупхеевичтэ баяр баясхан сонсоһон юм.

А.У.Модогоев 75-тай боложо ябараа, 1989 ондо наһа бараа. Андрей Урупхеевич Модогоевой адарта хэрэгүүд Буряад ороной ажалшадай

дурасхаалда хэтэдээ үлэхэл. Тэрэнэй зохёохы ажалай, арад түмэнэй аша туһада үнэн сэхэ байлгын үльгэр жэшээ үргэн олонитэдэ үшөө олон жэлдэ хүсэ шадал нэмээхэл, зориг бадаруулхал.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Хяагта хотын 250 жэлэй оёе һайндэрлэлгэ; Буряад Республикын 50 жэлэй ой 1973 оной зун тэмдэглэхэ үедэ - зүүн гарһаа: КПСС-эй обкомой хоёрдох секретарь К.М.Продайвода, КПСС-эй Хальмагай обкомой нэгдэх секретарь Б.Б.Городовников, республикын Министруудэй Советэй Түрүүлэгшэ Н.Б.Пивоваров, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгдэх секретарь А.У.Модогоев,

МНРП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Юмжагийн Цеденбал, РСФСР-эй Министруудэй Советэй Түрүүлэгшэ М.С.Соломенцев; А.У.Модогоев Буряадай арадай поэт Н.Г.Дамдиновта шагнал барюулжа байна; Андрей Урупхеевич партиин ветерануудта "КПСС-эй зэргэдэ 50 жэл соо" гэжэн тэмдэгүүдые барюулаһанайнгаа хүлээр.

Фотожурналист Ц.ЦЫРЕНЖАПОВАЙ архивһаа абтаһан зурагууд.

Хүн ба байгали

ХУУЛИЙН ПРОЕКТ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭНЭ

"ХАМАРНАА СААША ХАРАНГҮЙ" ХАНДАЖА БОЛОХО ААЛ?

Буряад Республикын Экологийн талаар гүрэнэй комитет хаяхан "Буряад Республикада оршон тойронхи байгааг хамгаалха тухай" Хуулийн проект зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэбэ. "Текстильщик" гэхэн Соёлой байшанда эрдэмтэд, нийслэл хотын предпрятинуудай, захиргаанай түлөөлэгшэд, олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй журналистнууд сугларжа, Хуулийн проектээр тодорхой хөөрөлдөөн болобо.

Хөөрөлдөөндэ эхи табиһан республикын Экологийн талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В.Е. Гулгонов тус Хуули шата шатаар зүбшэн хэлсэлгэдээ, байгаа хамгаалга дабаатай мэргэжэлтэд, эмхи зургаан, предпрятит бүхэн хабаадуулагдаха гэжэ хэлэбэ. Тиихэдэ тодорхой ажаглалта болон дурадхалнуудые оруулхыень сугларгашадые урялаа.

Буряадай Эрдэмэй түбэй Биологийн институтдай эрдэмтэд хөөрөлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Жэцшэнь, эрдэмтэн Н.М. Пронин тус Хуулийн проектын б-дахи статьягй удхаар хэлэхэдээ, гүрэнэй эрхэ түлөөлэгшэд ямар зургаанууд байгаа хамгаалха уялгага үүргэтэй юм гэжэ хүсэд тодорхойлогдоогүй гэжэ тэмдэглээ. Мүн 34-дохи статья соо тус Хуулийн дүүргэлтые ямар зургаанай хинаха ёһотой байһаниинь элирүүлэгдэнэгүй. 32-дохи статья соо үгы боложо байһан ан амитадые аршалан хамгаалха тухай хэлэгдэнэ. Теэд Улаан Дэбтэр хэды болоод, шэнээр хэблэгдэхэб гэжэ мүн лэ тодорхойлогдоногүй.

Удаа дараалан үгэ хэлэһэн нийслэл хотын томо томо предпрятинуудай, жэцшээлбэл, авиазаводой, ЗММК-гай, "Нарин сэмбын мануфактура" АО-гой, "Бурятзолото" нэгэдэлэй түлөөлэгшэд мүнөөнэй экономика хушэр байдалда иимэ Хуули хэрэгтэй юм гү гэхэн нэгэжлэлээрэ хубаадаба. Завод, фабрика, предпрятинуудай хаагдажа, хүдэлмэришэдэй үгыржэ байхада, республикыннай засаг баригшад байгаа хамгаалха тухай хуули баталан абаад, промышленна предпрятинуудые бүри ехээр

хашажа, даража эхилхэнь гэбэ.

Үйлэдбэрийн үлөөдхэнүүдые хадагалха тусхай газар бэлдэхэ мүнэггүйбди, түлишэ галданай хүлээр үлэдэг обоо уула шлак хэрэглэшые хаамнай, шлак хабтагайнуудые худалдажа шадахагүй, гарзатаха байнабди гэхэ юм. Жэцшэнь, авиазаводой захиргаанай түлөөлэгшэ Л.О. Овчинников энэ Хуули тухай бүри эридээр хэлэбэ: - Россин Федерациин "Байгаа хамгаалха тухай" Хуулиһаа бүри хатуу шанга Хуули зохёон табяад, арай-шамай амин голтой байһан предпрятинуудые "бахалуурһаань бажуухаяа" байнат. Миний ханахад, энэ Хуули 1970-1980-яад онуудта гү, али 2000 он багаар баталагдан абтабал, тааруу байха нэн. Мүнөө, экономика байдла доройтолгын үедэ, энэ Хуули хадаа дэлгүүрэй "бугуули" дээрэ үшөө нэгэ урьха нэмэлэндэл адли тоотой болохо. Тиймэһээ Хуули мүнөө баталан абахагүй, хойшолоулаха гэжэ дурадханаб. Али гэбэл, ямар нэгэ хизаарлагдан газар дээрэ тус Хуулийн дүүргэлтые туршажа үзэхэ. Байгаа хамгаалга федеральна бодождхэ нэгшые солхобой ороогүй байхада, Москваһаа гол түлэб тэдхэмжэ эридэг манай республикын правительствын энэ Хуули гүйсэд бөлүүлжэ шадаха байһые ехэл нэгэжлэхээр.

Зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшад булта иимэ, "хамарнаа сааша харахагүй" хараа бодолтой байгаагүйл ааб даа. Хуулийн тодорхой статьянуудад боломжотой ханамжа, дурадхалнууд оруулагдаа. Жэцшэнь, республикын харьяата газар дээгүүр радиоактивна үлэгдэлнүүдые шэрэхые, юрэнхы дээрэн оруулхые эрид хорихо тухай Хуулийн проект соо нэмэжэ оруулаха гэжэ дурадхагдаа.

Хөөрөлдөөнэй түгэхэдэ В.Е. Гулгонов тобшолол хэхэдээ, Хуулийн проект декабрь харын туршада Буряад Республикын Правительствын министрствэнүүд болон албан зургаануудта зүбшэн хэлсэлгэдэ гэжэ тэмдэглэбэ. Удаань Арадай Хуралай сесси дээрэ, 1996 оной түрүүшын харануудта зүбшэгдэхэ болоно.

Т. САМБЯЛОВА.

Тээмэндэ Октябрьска райондо оршодог 12-дохи лицей ошоходоо, эколог-озеленитель гэхэн мэргэжэлтэ багшатай

ХОМОРОЙ МЭРГЭЖЭЛ СЭСЭГҮҮД СЭДЬХЭЛЫЕТНАЙ БАЯСУУЛХА

танилсаа хэмди. Анна Ивановна Морозова аяар 40 жэлэй хугасаада таһалгаряагүй нэгэл ажалдаа хүдэлмэрилһөөр байна. Энэ хүнэй хургажа гаргаһан хурагшадны бүхы Россин газар дайдаар таранхай ажаллана. Тэдэнэй дундаһаа байгаа хамгаалгын талаар горитой ажал ябуулжа, үндэр нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэһэншые хүнүүд байха. А.И. Морозова өөрөө "Буряад Республикын габыята багша" гэхэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, хэдэн грамота ба шагналнуудые абahan юм.

Анна Ивановнаһаа өөр тухайн асууһанайтай хэрэггүй ха, хөөрэхэ дурагүй. Харин ажал хэрэгээрнэ һонирхожо эхилээ һаатнай, зугаалдахадашые болохо, - гэжэ тус лицейн директорой орлогшо О.Г. Задорожная мэдүүлэхэдээ, - энэ нүхэрнай даб гээд балай хүнтэй харилсаха дурагүйхэн, - гэжэ ехэл нэгэжэ түрэхөөр үгэнүүдые дуургада бэлэй.

Нээрээшые, Анна Ивановна түүрүүшгээр танилсаадамнай, зугаамнай зугаа болохо хэбэргүйшэг байһан шэнги болобо. Ньюр шарайгаарашые тиймэ зөөлэн хүн бэшэ шэнгээр ханагдаба. Теэд "хүнэй эрэн досоогоо, могойн эрэн газгаага" гэсэдэг гүб даа. Үнэн дээрэ Анна Ивановна сагахан сэдхэлтэй, аятайхан абари зантай хүн байшаба. Зүгөөр, коллектив хадаал коллектив, тэдэнэрэй хоорондох харилсаае хаанаһаа мэдэхэбиди, нэгэ нэгэндээ өөдэрхэдөөшые юм бээ...

А.И. Морозова шабинартаяа суг ямар хайхан сэсэгүүдээр лицейн гэ бүхы таһалгануудые, коридорнуудые шэмэглэжэ гоёогоо гээшэб. Газартай теплицэ соонь ороходоо, ёһотой зунай сэсэрлиг соо ороһондол ханагдаа бэлэй.

Анна Ивановна, ямар бэрхэ хүн гэшэбта? Мүнөө иимэ гоё сэсэгүүдые ургуулжа байхадаа. Теэд эдэнэртай миин халашаагүй гү? - гэжэ байгаад хайхашаанабди.

Тийгээбү ханагты. Хүмүүжүүлэгшэдни амһартануудта хуулгажа, саашан наймаанда гаргада юм, - гэхэдэнь, нээрээшые, эгэ хургуулимнай мэргэжэлтэ худалдаа наймаанай лицей гэжэ нэрэтэй хэмнай. Бүлэг бүхэниинь харадаа тэды шэнээн мүнгэ олохо гэхэн дабари абадаг юм байха.

Эдэхэн ургамалнуудтай айл бүхэндэ тааража ургадаг гү? Зарим сэсэг эздээ голодог гэжэ дуулаһан байнаб, - гэбэб.

Зүб хэлэнэт. Багашуулай олоор байдаг байрануудта, хургуули, саадууд соо ороходоо, тухайлан байгаа ёһотойт. Тариһан сэсэгүүдынь ямар гоёор халбаран сэсэгдэжэ байгшаб.

Үглөө бүхэндэ наран мандана, Үлгэн дэлхэйдэ найдал мүндэлнэ, Дайдын шарай сэлмэг жаргана, Дууша шубууд солгёон жэргэнэ. Наран мандана үглөө бүхэндэ - Найдал мүндэлхэ сэдхэл бүхэндэ. Байгаа алтай адли баһал досоош Болтогой лэ Наран гарашахан Владимир НАМСА

Хоморой мэргэжэл сэсэгүүд сэдхэлыетнай баясуулха

Эдэшни үхибүүдэй шууялаа энээлдээндэ тон дурагай Жэцшэнь, гэртээ сэсэгтэй тэрээнтээ ямар нэгэхүй зугаалдажа байһандал адли энэрхы зөөлхэн хөөрөлдэжэ байха хэрэг Тийгэбэлтнай набша нам түргэн дэлгээжэ, гоёор сэсэгэр сөотнай хоншуухан анхилжа байха. Харатгы да "Герань" гэжэ нэрэтэй сэсэг соонь уһалаад байбал, ямар айлда тааража ургада гэхэдэнь, һонирхоһондоо, теплицэ соонь ургажа бэшэ ургамалнууд тухай асуухадамнай, тэрэ хүн бүришые дурагайгаар сэдхөөржэ оробо.

Энэхэн буржагар нам "Кампионка" кухни соо табяад, эдээ хөөрөлдөхэдэтай, хажуудтай таптай наадан һагад хуула сэдхэлыетнай баясуулан хурагшадни тээ тэрэ ургажа хууһан "Пелаго сэсэгтэ угаа дурагай Үнэрын зөөлхэн, ямар нэгэ француз духи бии агта даа, нэрынш - артааб, тэрэ адли хоншууханар анхим

Зарим хүнүүд үбдэхэ эдэб ургамалнуудые суглаам дом болгон хэрэглэдэг мэдэнбди. Хэрбээ энэ сэсэгүүд сооһоо абажа хана ямарнуудын үбшэ хаб эдэгэхэ хаб? - гэжэ асуу

Хул гараа гэмэлтээ һаа баанха соо хуулгагадалбагар намаатай "Зиб гэжэ ургамалай үнэ бусалгаад, үбшэн тал түрхижэ жэргэхэдэ, ехэ Шүдэнэй гэншэхэдэ, "П

гэжэ сэсэгэй намаа жажал үбшэн түргэн буурдаг гэм Би өөрөө нюрганай (радик үбшэндэ нэрбэгдэһэн, нүх нилээн тухалаа нэм. саанаханатнай ургажа шаб шарахан сэсэгүү "Птицамлечник" гэжэ нэр

ургамал хад абагты. Үндэһэниинь һонгинодол адлирхуу, тэрэ абажа, бусалхан уһан соо хэды үдэр соо байлгаад, таладаа түрхибэлт нюргантай гэншихэ эмнэлгээ хэдэ дахин да хэрэгтэй. Юрэдөө, сааша домто ургамалнууд хөөрөжэл байхаар лэ да тухай мэдэжэ абаха гэ номой магазину һонирхомоор брошюранууд худалдаг шуу. Үгышые һаа, хэрэгтэ домто ургамалнуудые болбол, гоё хайхан сэсэгүү худалдажа абаха хана манда ерэхэдэтай бол Мүнөө, илангаяа үбэлэй үнгын сэсэгүүдээр нама ургамалнуудтай гэртээ һаатнай, сэдхэлыет баясуулжал байхал даа, мэргэжэлтэ эколог Морозова хэлээ нэн.

ГАЛИНА ЗАНА

БУРЯАД ОРОНОЙ ЖЭГҮҮРТЭД УТА НҮҮЛТЭ ЗАНА

Энэ шубуун хэмжээгээрэ борбилооһоо багахан юм. һүүлын ута. Эрэ шубуунай нюрганиинь боробгор-ягаан, һүүлын хара-боро. Тархи хоолой хоёрын мүнгэлиг зүһэтэй. Хушууниинь богонихон аад, пүнсэгэр.

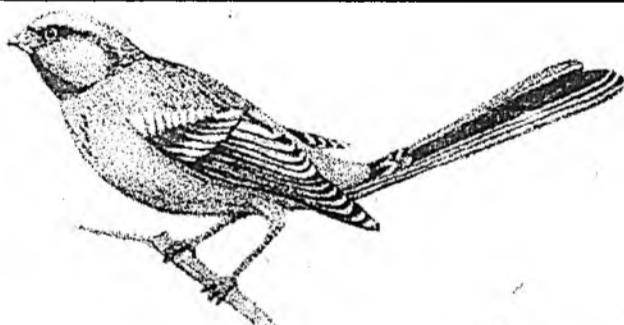
Ута һүүлэ занэ - Буряад ороной юрын уурхайлдаг, үбэлжэдэг шубуудай нэгэн. Мойһоной, шасарганын, үдирэй шэдхэ соо, уһанай эрьсээр, хуһан соо һуурижадаг.

Хабартаа, дулаан үдэрэй тогтоходо, шубууд хэргэдэг, тус тустаа, хоёр-хоёророо нийдэдэг, наададаг эрэ шубууд дуугаа дууладаг.

Ута һүүлгэ занэ бүтүү шэдхэ соо уурхайлдаг. Уурхай соонь - 4-5хүрн-нодон үндэгэн. Үндэгэ дараха үедэ шубууд ехэ хэргэлиг болодог, дуулахань үсөөрдөг.

Үбэлдөө ута һүүлгэ занэ үсөөн һүрэгөөр бүтүүшэдхээр, уһанай эрьсээр амидардаг. Ехэ олон шубууд шасарганын, мүн бэшэшые ургамалай шэдхэ соо һуурижадаг, жэмэсээр хооллодог.

Д. ДАГБАЕВА. хэблэлдэ бэлдэб.

ХҮЛТЭЙ, ДАЛИТАЙ "БАРОМЕТРНҮҮД"

Манай ажабайдал сагай уларилһаа ехээр дудыдадаг ха юм. Тиймэһээ хүн бүхэн үглөөдэр, саашадаа газамнай дулаарха, хүйтэрхэ гээшэ гү гэжэ һанаата болодог.

"Тэнгэрийн байдал ямар байхаб гэжэ мэдэдэг болоо һаа, хүн зон бэшэ юумэ бурханһаа эрихээшые болихо нэн" гэжэ суута эрдэмтэ М. Ломоносов 250 жэлэй саана хэлэһэн юм гэгшэ.

Манай "сагай уларилай бурханууд" - метеорологууд заримдаа баһал алдуу хэдэг. Зүгөөр маанадай мэдэдэг, хажуудамнай ажамидардаг амитад хэһнээш һайнаар тэнгэрийн шэнжэ харуулдаг. Жэцшээлбэл, баха. Шанга шангаар абяа гарабалнь, газамнай хүйтэрхэ, бүрхэглэхэ. Үдэшэ удаан саг соо абяа гарабал, сэлмэг үдэрэй болохые зүгнэхэ. Харин абяа шэмээгүй болоо һаань, заабол хүйтэрхэ. Шал амһарта соо модо хэд, нуурай баха тишэнь табяад ажагладаг юм. Энэ "амиды барометры" үнидөө Русьда дэлгэрэнгыгээр хэрэглэдэг нэн. Сагай уларилай хубилхада, баха сөөрэмэй оёортон байха, модондо аһалдажа, дээшээ абирхадань, хүйтэрхэ гэжэ элишэлдэг байгаа. Саг үргэлжэ уһанай нюруу дээрэ тамархадань, дулаан, наратай үдэрнүүд тогтохо. Эдэ мэтээр абариинь адалан баримталбал, 90-95 процент ушарта үнэпоөр тэнгэрийн шэнжэ харуулдаг.

Сагай уларилай хубилалтые тэмээн хараасгай заабол таадаг юм. Һаяхан лэ агаарта сэнжэжэ байһан шубуун гэнгэ үгы болошодог. Удангүй тэрэ газарта хүйтэрдэг юм. Тэмээн хараасгай айхабтар түргэн нийдэдэг хадаа тус газарһаа хэдэн зуун километр холо нийдэжэ ошоод байха даа.

Гэрэймнай барометр юрын лэ миисгэй байжа болохо. Хоншоороо бүглэнхэй, дүхэриглан татаад хэбтээ һаань, шанга халхитай, хүйтэн үдэрнүүд ерэхэ. Нуулан чатан алхалбалнь, дулаарха. Ноһоёо ходо долёожо байбалнь, хүйтэн үдэрэй тэмдэг, һабараараа һабардахадаа, маажахадаа, шанга халхи зүгнэдэг юм.

Һонинһоо абтаба.

ИРХОЛ ТАТАМААР ГАЗАР ОЛОН ...

зетингээ "Хүн ба байгаали" гэгдэн ханах ах дуратай хүм. Мүнөө гүрэн э-эхэ хубилалтануудай боложо э-эхэ зоноймнай ухаан бодол соо яаж бузарлахаяа болхобибди ол, эрмэлзэлнүүд дэлгэржэ, болоо гэшэ. Энэнь хайн гэшэ ааб манай буряад арад зоншье аа адли, уула хадануудаа тахижа, нууудаа нэргээжэ, баян дэлгэр дайда байгаали, хангайдаа мургэхэ, шүтэхэ гэжэ байна.

"Хүн ба байгаали" гэгдэн хуудаһые яагаад болгохобибди гэжэ ехээн статья мартын 1-дэ толилуулаа хэмби. "Бургын дуун" гэгдэн багахан хоёр расказ бэшэлсэжэ, уншагшад оо болохо гэжэ ханаһан байхаб. "Хүн ба байгаали" гэгдэн гаршагта далайгаа хамгаалхабибди, ямар

шухала шийдхэбэринүүд Россин ба Буряад Республикын Правительствануудта абтанаб гэжэ ходо байнгүй, олон ондо-ондоо, һонин материалнуудые, ан ба ургамал тухай шухала тайлбарилгануудые бэшэжэ байгаа хаа, ехэтэ таараха нэн хаш гэжэ би ханадагби. Байгал далай тухай хэды олон шийдхэбэри абтадаг гэшэб, тээд хүсэд бэелүүлэгдэдэг юм гү? Байгал далай дэлхэй дээрэ суута, Буряад ороноймнай урдаа хараха баялиг гэжэ мэдэжэ байгаа хаа, юундэ бидэ ганса энэ нуурһаа саагуурхи гоё хайхан байгаалиа хаража шададаггүйбибди? Мэдэхэшье хаа, "Үнэн" ба бэшэшье республикыгаа газетэнүүдтэ бэшэдэггүй гэшэбибди? Буряад хайхан оронойгоо холо, ойрын буландахи, хүн зондо ехэ мэдэгдэхгүй, һонирхолтой газар, горхон, хада ууланууд тухай уншагшадтаа хөөрөжэ байгаа хаа, үрэжэлтэй, тухатайл нэн хаш.

ТАГЛИИН НУУР

"нуур" гэгдэн гаршагта ороноймнай хайхан буланда, Хамар хада уулануудай ордоһон хүдөөгэй, хэлэхэ болоо хаа, ойронхи үзэсхэлэн тухай уншагшадта хөөрө ханаа хэмби. Энэ зэрлиг зандаа нуур юм. Зэдын Ториннара гэдэгтэ, Хамар дабаанай хэ гү даа, түргэн миннэ голой урда дог юм. Нээрээшье, ахир хүнүүдхэ, ангуушадхаа нууд тухай шадаһан хадгаал тэрэ хүн энэ саг болотор үлэнхэй.

нуур холо наагуур юм. Олонхи хүн нуур тухай байхада, үнэн хэрэгтэй, зоринһон шадамаар газар рай хазадаг гэжэ уһа шабарын, бшаһаниинь хүнэй ехэ тухатай юм хэнхидээ арһанай, ха үбшэнгүүдтэ хайхан зунай үе ол морёор далаад зарые дүрбэ дахин эн хүбшэ ой тайгы, олон уһа горходые, шабар намагуудые үзэсхэлэн хайхан айнгаа байгаалие рөөн хаража, үзэжэ, аясаһан хүн байнаб. Таглиин нуурта аргалжа, мүн юрэ байһан Амарай,

Шэтын газар дайдын, Москва, Ленинградтай хүн зонһие хараа хэм. Нэгэ зун тэндэ зуугаад хүн сугларшоод байгаа бэлэй.

- Хүн зоной дуратайгаар ябадаг, амардаг газарта юундэ санатори гү, али турбазы болгоод, байрануудые баринагуйб, харгы замыень зананагуйб? - гэжэ би нэгэтэ тэндэхи хоёр егерьһээ хураа хэм.

- Энэ огто хэрэггүй, - гэжэ аймаг соогоо суута, Армаг нютаг тоонтотой егерь Сизов буруушаагаа хэн. Намда ойлгуулжа хэлэһэнэйннэ хүүлээр би егерьүүдые дэмжэе бэлэйб. Наһатайшаг боложо ябаһан эдэ зон үнэн зүрхэнөө Бурядайд байгаалидаа дуратай байгаа. Нээрээшье, тэдэнэй хэлээшээр хаа, бага зэргэ харгы занжа, бодхоогоо хаа, дэлхэй дүүрэн дэмы зон тэндэ сугларха. Эдэ голоймнай ори гансаараа зэрлиг зандаа үлэнхэн энэ хүбшэ тайга, гол горхонд халаха гэшэл даа.

"Нэгэтэ зун нуурай эрье шадар 250-300-гаад, була моридой табяатай байһые тооложо абаа хэмди" гэжэ эдэ егерьүүдэй хэлэхэдэ, гайхамаар байгаа. Энэнь юун бэ гэхэдэ, эгээ оло дахин нэгэ доро амарһан хүнүүдэй тоо гэшэ. Хадужа абатгы: эмээл морёор Таглиин нуурта амархаяа ошоһон зон 7 хоног соо олонхидоо байдаг, харин нэгэ харын турша соо (юундэб даа ганса июль нарада тэндэ зон амардаг) хэды зон болоноб?

Таглиин нуур шадар огто амгалан, абяа шэмээгүй байдаг гэжэ хэлэжэ яашье болохогүй. Һунидөө, эртэ үглоогүүрьше эндэ-тэндэ буутай

абяан дуулдадаг. Хулгайн агнуури гэшэ баригдахагүйл байна даа. Буга, хандагайшуул нуурай амтатай наһша намаа эдихэеэ ябаһаар, браконьернүүдтэ алуулшадаг. Таглиин нуурые яаж хамгаалжа болохоб гэһэн бодолдо абтаад байхадаа, нэгэ иимэ дурадхал оруулхаяа хананаб.

Таглиин нуур мүнөө дээрэ гүрэнэй заказник юм. Тиймэнэ тэндэ Эдэ голой хахадны шахуу ажакхынуудай адуун хүрэг зунай сагта бэлшээгдэдэг, хүн зон хулгай, нээрээшье хаа, ябана гэшэ (үнэн дээрэ тэндэ ошохоёо хананан хүн аймагай түбһөө зүбшөөл саарһа абаха ёһотой аад лэ, энэнь ехэнхидэ худал болошодог). Таглиин нуурые заповедник болгоходо ехэ таарамжатай, тээд мүнөөнэй хүшэр сагта энэнэни бэелүүлэхэ гэшэ хүндэ гэжэ мэдэжэ байнаб. Энэ нэгэдэхээр, Хоёрдохоёр, хүн зоной бээе аргалжа байха газарые яаж заповедник болгохоби даа? Зүгөөр зон нуурай баруун тээ амардаг, тиймэнэ зүүн талыень, нуурай хахадыеньше хаа, Байкальска заповедниктэ оруулсаа хаа, ямар байха гэшэб? Энэ заповедниктэй урда хилынь Таглиин нуурһаа тиймэшье холо бэшэ ха. Иимэ хэмжээнэй абташоо хаа, ямар олон ан амитание, ургамал баялигы, суута нуурай уһыеньше, нугаһа, заһаһадыеньше аршалжа шадаха байгаабиди! Таглиин нуурай оршон тойронхи байгаали тухай, оло дахин хайшаажа, хужарлажа хараһан тухайгаа бага зэргэ шэмэглэжэ, саашадаа гэрлэхүүлэн бэшэхэ дуран хүрэнэ...

А. ЛЫГДЕНОВ.
Улаан-Үдэ.

Наранай игааха үеэр Нюдэндэмни элээр харагдаал
Хадын хойморой уняар соо,
Хүбшэ тайгын аглагта Хүсэл, сэдхэхэлым дүүргэһэн
Хайрата Чисаан нютагни.

НЮТАГНИ ҮБЭЛДӨӨ

Урагшаа харахада - уужам тала, хойшоо харахадан, үдхэн хүнды ой тайга, харьяан урладаг булгууд... Энэт даа, хүхэ тэнгэрин дэли доро баянаар түбхнэһэн минни гүрэнэй Чисаан нютаг.

Һаяхан нэгэ нараар нютагтаа айлшалаа хэм. Түргэн намар үнгэржэ, үбэл эрбэ. Газаа хүйтэрөөд, үнн хүлэгдэһэн саһан хуйларан, яаралгүйхөөр газарые хушана. Мүнөө жэлдэ ноябрь нара хүйтэрхэ дурагүй, дулааншаг янзаяа үдэртөө алдангүй байгаа. Саһан һүүлэй үедэ багаар ородог болохой. Үбэлэй сохом хүйтэрхэн үедэ ородог гэжэ тэмдэглэхээр. Саһанай багаар ороходо, газарай хурьһэн хүйтэндэ тон эхээр хүржэ, хахаран галта. Мүн энэ үедэ нуур, соорэмүүдэй эрье ганганууд ишэ тийшэ үетэн хахараа. Үдэрһөө үдэртэ дүтлэжэ байһан хүйтэнэй һабарһаа тэрьсэдһэн шөнгөөр наранай элшэ һуларан, зузаан үлэнүүдэй саагуур хоргодоһон явтагй.

Мүнөө декабрь нара хахадлэ т байна, тэрэнэй хамта үбэлэй жабар хүсэлдөө орожо эхилэнхэй. Оршон тойрон байгаалиин бага зэргэ сэнгэһын

забгүйгөөр, һаруул тэнгэринэ урбуулан, үе ус болоод лэ, саһанай ороһоор байтар. Һалхияа шангадхажэ, дэлхэйи шарайе хубилган, хүйтэн үбэл долголож байна ха.

Үбэлэй хүсөө аалиханаар абадаг энэ үедэ тужын амитадай ажамирдал бэрхэнгээтэй болодог гэжэ үбгэд хэлэдэг. Юумнэй хоморто хэрмэн, жэрхи, һолонго гэхэ мэтэ, мүн тоншуул, хүхэ буханууд эдисэ бэдэржэ эхилдэг. Хэрмэн үдэн жэлдэ нарһан модондо нүүдэг юм. Тоншуул, хүхэ буха айлай байрануудта, һуурида эрэхэ баатай болохо. Ой тайгын саһан гүнзэги, агаар аажам тунгалаг, һард гэмэ хонгёо һонор болодог. Тийгэбэшье, ойн ан амитад өөрнөгөө арга боломжонууды бэдэржэ, Эхэ байгаалиин ёһо заршамаар амидардаг. Байгаалиин оршон байдлаар тухайлжа, амитадай, шубуудай зан абарар үбгэд, хүгшэд эрэхэ үбэлэй хүйтэн, дулаанине уридшалан мэдэжэ, бэлдэхэлтэй байдаг.

Иигээд лэ жабарай хорон хэлэн хоног дүүрэн дайдын нуурые долгожэ, гэр байрын үүдэ, сонхо, хаалгануудые хаб-яб хаалгана. Бага һаһанайнгаа сэнгүү хаһын нэгэ ушар һаһандамни ородог. Нэгэтэ үглөгүүр һэрээд, сонходоо дүтлэхэдэмни, нарада элдэбээр ялалзан Жархас Үбэнэй угалзанууд үхибүүн зүрхисем эхээр баясуулаа, хүхээгэ бэлэй.

Үбэл дүүрэн эрхэеэ абажа, шуурга бордоһоёо ламнажа, шуухиран шуумайран гэхшэлэй. Чисаан нютагин үбэлдөө хэды хүйтэй байбашье, ходоодо дулаанаһаар, хүлэежэ байһандал һанагдана. Сагахан пүмлэгэрхэн саһаар гэрнүүд хушагдаһандаа юм гү, хөөрхөнөөр, сэрбэрхээр харагдадаг. Чисаан нютагаа ошоод эрхэдэмни, этигэл найдалаа зоригжуулан, эиһэргэн дулаанар хойноһоомни үдэнһэн шөнгө байдаг. Тоонто нютагаа эрьсэхэдэ, сэдхэхэлэ сагааруулан, хайхан һанал бодолнуудта сээжэ зүрхэмни эзлэгдэнэ гү.

Ц. БАЗАРОВА, БГУ-гай 5-дахи курсын оюутан.

ЗАГАҢАДАТА ДУРАТАЙ ГҮТ, АЛИ ШУБУУДАТА ГҮ?

Үбэлэй эхинэй сэлмэг дулаан нэгэ үдэр нийслэл хотын оперо болон баледей академическэ театрһаа холо бэшэ оршодог "Зоомагазин" орожо харабадид.

- Урда жэлнүүдтэ олон эмхи зургаануудай байһан, кинотеатрнууд соо аквариумууд табигданхай байдаг юм хэн. Мүнөө тэрэнэй эхэ хоморой болоо. Тийбэшье һүүлэй үедэ олонхи зон шубуудые гэртэ баридаг болохой. Манай магазинда шубуудые асууһан хүнүүд олошороо, - гэжэ "Зоомагазин" ахамад наймаалагша Наталья Владимировна Воронина ажалһанаа маанадта мэдүүлбэ.

Эрэхэ жэлдэ 30 жэлэйнгээ ойн баярые угтахаяа байһан "Зоомагазин" манай республика соо ори ганса тусхай иимэ магазин гэшэ. Тэрэ жэлээр энэ магазин шэглэлэ нэгэтэшье хубилгангүй хүдэлэ гэжэ тэмдэглэхээр. Наймаанай урагшатай ябахынь тула элдэб үлүү булуу юумэнүүдые эндэ наймаалдаггүй.

Багахан байһан соо ороходо, сэхэ урдманай нэгэ ханадань хэдэн дабхараар табигданан аквариумууд харагдана.

- "Хотын 2-дохи дунда хургуулин хургаһад үдэрэй хоёр дахин бүлэг бүлэгээрөө заабол маанадта ородог. Үдэрһын, үдэһөө хойшо хургуулиһаа тараад, удаан саг соо заһаһадые адаглажа зогсодог. Нэрэ үгэнхэй, "шпини", "миги" гэжэ заһаһадаа илган, үймэдэдэг лэ даа, - гэжэ Наталья Владимировна хөөрөөгөө үргэлжүүлэхэ хэн.

"Зоомагазинда" заһаһадынь үнэгүй, 2500-7000 түхэригэй сэнгтэй юм. Зүгөөр Москва хототой жэшэбэл, иимэ заһаһад тэндэ 7-10 мянган түхэригөөр наймаалагдадаг. Гадна эндэ үхэр огтойнууд, хабшахайгууд, мэлхэйнүүд, шубууд бии юм.

Улаан-Үдын шэлэй заводой зарим продукция гаргахаяа болшоходоно, магазин баһал аквариумаар дуталдана. Үнидөө Улаан-Үдын шэлэй завод Хабаровск руу шэлэе элгээхэдэн, түхэрээн аквариум бүтээжэ үтэдэг хэн. Тэрэ хэлсээн таһадажа, тус магазин мүнөө Москваһаа 20 литрэй аквариум 65 мянган түхэриг сэнгээр абаха баатай болоно.

- Тийгэбэшье магазиннайман эгээл хүндэ хэрэг - арендын түлбэри. Нарадаа 1 миллион 200 мянган түхэриг түлэдэгби. Тээсгэн 800 мянган түхэригэй болоһон аад, мүнөөдөр эрһэн налогой инспекци штраф тохобо. 13 янзын налог энээнэй хажуугаар түлэдэгби, - гэжэ магазинай директор Людмила Андреевна Усова хэлэе бэлэй.

13 жэлэй туршада энэ магазинда Людмила Андреевна басагантала, бэритэеэ бусад түрэл гаралтааа хүдэлнэ. Ахамад наймаашан, басаганиинь Наталья Владимировна Воронина хүдөө ажахын институтта ветеринарна факультеттэ хурадаг. Эгээл дуратай амитадынь - шубууд. Магазин соо байһан шубууд тухай һонирхолтойгоор хөөрөө хэн.

- Олонхи зон шубуун бүхэн дууладаг гэжэ ханадаг. Харин шубуунай аза талаан баһал хүнэй шэни, уг гарбалһаа болодог. Зүгөөр эрэ шубууд энэ талаараа бэрхэ, түргөөр дууцаа хурадаг юм. Дууша шубууд 7-8 һаһатайһаа дуулажа эхилдэг. Олон шубуудай дундаһаа заабол нэгэнһинь дуунай "багша" байха ёһотой. Бэшэнэе хургахын тула "багша" шубуунай клеткэ бултанай харахаар, дуулахаар газарта табидаг юм. Хүхэ буха шубуун энэ талаараа бэрхэ багша гэжэ тоологдог. "Һурагша" шубуун дуунай хэшээлнүүдэй һүүлээр шалгалта гараха ёһотой. Нэгэ дуу тогтон торонгүй гүйсэхэдэ, һайн сэгнэлтэдэ хүртэхэ. Залуу шубууд заримдаа "багшыньхитала" тон адлар гүйсэхэдэг, тэрэн адуу гэжэ тоологдодог. Өөрһын түхэл маягаар дуулаха ёһотой.

Дууша шубуунай талаан бэлэг 2 жэлтэйдэнь элрэдэг юм, - гэжэ Наталья Владимировна хөөрөөгөө түгэсхөө хэн.

Канарейкэнүүдэй дунда байһан шубууд, жааханууд, хайратайнууд шөнгөөр харагдаа хэн. Тоти шубуунай халхаржа, хуугайлжа байгаа хаа, нэгэ бага хүхоутэйшье байжа болохо хэн.

Зоомагазинда амитаһаа гадна, амитадай эдэе хоол наймаалдаг юм. Шубуудай, заһаһадай витамингай эдэе хоол дурдагдана. Мүн лэ гэртэй амитада, таһа, гаһайда тарья, шэвинсэ, витамин нэмэлгэтэй тэжээл наймаалагдана.

Долоон хоног болоод лэ республикын ветеринарна лабораториһоо ветврач эрэхэ, амитадые үзэдэг.

Вторнигой, субботын үдэртэ энэ магазин хотын болон аймагуудай ажаһууштадай асарһан амитадые абадаг юм. Г.Г.Фгоров, М.А. Стрелалов болон бусад заһаһаад олон жэл соо зоомагазинда заһаһадые асардаг. Вера Ивановна Теньирова үхэр огтой амитагаар һонирхдог. Эдэ булта һаһатай зон гэшэ ааб даа. Залуушуул энэ магазинда үсоон ородог юм. Тиймэнэе хотынгоо ори ганса "Зоомагазинда" орожо хайрлалт гэжэ уриһади.

Е. Цыбенова.

"КАН СЭСЭГ" ЭРЛИГТЭ
до "Улаахан сэсэг" гэжэ үдэй сэсэрлиг бии юм. ашуудые байгаали гол шэглэлээр Энэ талаар Н.Дамеевагай багшанарай коллектив салай программа, түсэб тэрэшэлэн экологиин сэг ургуулайга таһаг эй, теплицэтэй огород зургуул зүргэ харгы байна.

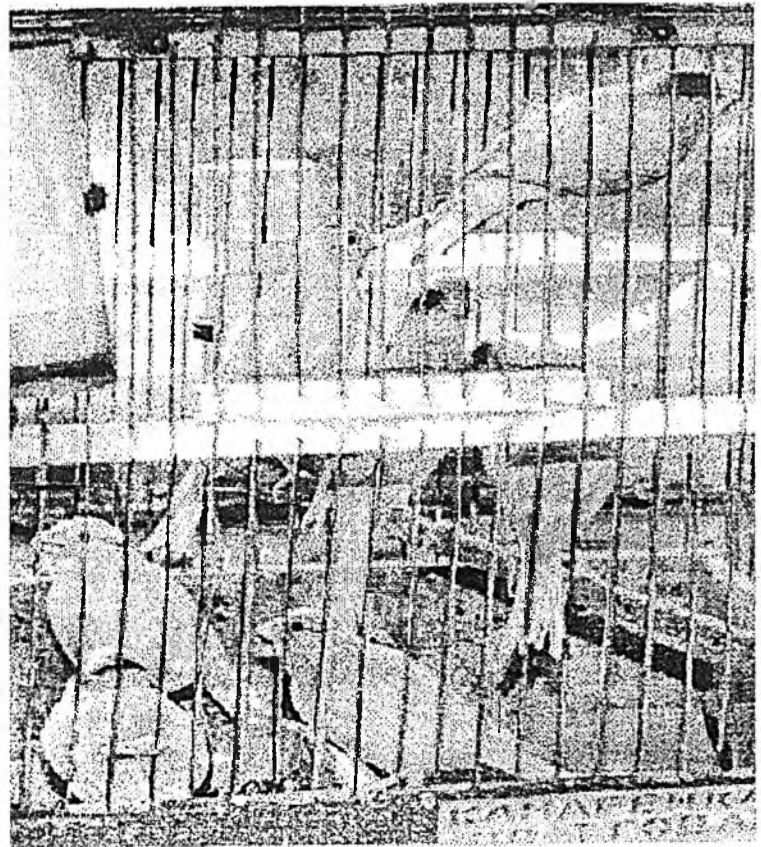
аһар үхибүүд Эхэ тэрэниие хамгаалха эдэб наадаар, зурагаар, ажаллаар дамжуулжа, энэ районий үхибүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар үнгэргэгдэжэ, орхолтой хургаануудые

Ц. Гонгоров.
сагаан оргодоо бшааг горхон рээ хурхирна.

гэглэһын энгэртэ һарын толон агтаһаа хадана.

онь уурал хабанана - үгдээ харанал ха... үгүүд бугарна - үгүһийн суурьян ха...

Г. Раднаева.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮД АМИ ОРОХОНЬ ГҮ?

"Районуудай (городуудай) газетэнүүдэ экономика талһаа дэмжэлгэ тухай" Федеральна Хуулида Россин Президент 1995 оной ноябриин 24-дэ гараа табижа, "Россин газетэдэ" байгша оной ноябриин 29-дэ тунхаглагдаһанһаа хойшо хүсэндөө оробо гэшэ. Тус Хуулине 1995 оной аяар июлиин 13-да Гүрэнэй Дүүмын баталһан байбашье, Федерациин Совет һаял ноябриин 15-да һайшаан дэмжэбэ ха юм.

Энэ Хуулин оролто соо иигэжэ тэмдэглэгдэһэн байна: "Тус Хуули олондо мэдээсэл тараадаг нотагай хэрэгсэлнүүдээр дамжуулагдан эрхэтэдэй саг соогоо, үнэн зүб мэдээсэл абажа байха эрхэ нүхэсэл байгуула, районуудай (городуудай) газетэнүүдэ экономика талһаа дэмжэхэ ябадалы гуримшуула, тиихэдэ олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүд тухай Россин Федерациин хуули ёһоной нэгэ хубинь болоно". Тиигэжэ хаагдаха туйлдаа хүрэнэй газетэнүүд мүнөө мүнгэ зөөрээр хангагдажа, хоёрдохи ашьяа абахань гэжэ найдахаар байна. Гэбэшье олон хуулинүүдэй абтаад, һүүдэнь хэрэг дээрнэ мүнгэ зөөри таалажа үгэхэ болоходоо, хоһон байдагынь мартажа болохогүй. "Ветеранууд тухай" Россин Хуулине һанаад үзэел. Энэ удаа нимэ байдал ушархагүй юм ааб даа гэжэ найдахаһаа бэшэ юун байхаб даа.

Районной (городой) газетэ гэшэмнай юун бэ гэхэн тайлбари нэгэдэхи статья соо үгтэнэ. Энэмнай районной гү, али городой газар дээрэ хэблэгдэдэг, тараагдадаг газетэ мүн болоно. Тиихэдэ Россин Федерациин субъектнүүдэй түбүүдтэ, мүн федеральна удха шанартай городуудта гарадаг газетэнүүд тэдэнэй тоодо орохогүй. Жэшээлэн хэлэбэл, "Агын автономито округ - Россин субъект болоно гэшэ. Тиимэһээ эндэ гарадаг "Агинская правда" гү, али "Толон" газетэ энэ Хуулида хабаагүй болоно бэшэ аал?

Энээнһээ гадна эдэб парти болон хүдэлмэриинүүдэй, справочна, рекламна, мүн тусхай газетэнүүд тэдэнэй тоодо оруулагдахагүй.

Районной (городой) газетэнүүдэй Федеральна реестр бии болгодохо байна бшуу. Тэрэниэ Россин Федерациин Правительство бүридүүлжэ, Гүрэнэй Дүүмээр тэрэн баталагдаха ёһотой гээд заагдана.

Ямар газетэ энэ реестртэ оруулагдаха болоноб? Нэгэдэхээр, район гү, али городто хэблэгдэжэ байгаа газетэнүүд сооһоо нэгэл газетэнь бүридхэлдэ абтаха ёһотой. Тиихэдэ, хоёрдохоор, энэ газетые эмхидхэн байгуулагдаһадай тоодо нотагай ойлгоһон хүтэлбэрилгын һунгагдаһан зургаан, районной (городой) газетин редакци гү, али бусад юридическэ ноуэр байха ёһотой. Гурбадахаар, энэ газетин редакци мүншэн һангай-экономическа үндэһэ баримтатой тосоо дамжуулан үгэхэ ёһотой юм.

Эдэ бүгэдэе хаража, шэнжэлжэ үзэхын тула Россин Федерациин субъект бүхэндэ районной (городой) газетэнүүдэй талаар тусхай комисси байгуулагдажа, тэрэ комисси финансова жэлэй эхилхэһээ 10 һара уридһаа хойшо бэшэ Россин реестртэ оруулха дуралдал зууршалха уялгатай юм ха.

Олон газетэнүүдэй реестртэ орохо дуратай байгаа һаань, засагай һунгагдамал зургаан, нотагай өөлзэдыгөө хүтэлбэрилгын гулваа Журналистнуудай нотагай холбоонтой хамта конкурс үнгэргэжэ, нэгэ газетые шэлэжэ абха ушартай. Тиихэдэ эдэ газетэнүүдэй тираж, ушаршадтай талһаа дэмжэлгэ, районной ехэнхи газар дээрэ тараадагынь хараада абтаха болоно.

Тиигэжэ Россин Федеральна реестртэ бүридхэлдэ абтаһан районной (городой) газетэдэ материально-техническа баазынь хүгжөөлгэдэ, тэрэниэ хэлэбэл, барлаха ба тарааха ябадалтай холбоотой гаргашануудта мүншэн федеральна бюджетдэ үгтэхэ болоно. Эндэ полиграфическа предприятинуудта ажалын түлөө, саарһанай түлөө, захигшадта хэблэл хүргэхэ талаар хэлхээ холбооной эмхи зургаануудай хүдэлмэриин түлөө түлбэринүүд тоологдохо гээд заагдана. Энэниэ хаража үзэхэдэ, редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэн ималгал нотагай бюджетдэ гаргашалагдаха болоно гэшэ ха.

Дээрэ дурдагдаһан гаргашанууд бүхыдөө

федеральна бюджетдэ түлэгдэхэ бэшэ, харин зарим хубинь лэ хүсэдүүлэн түлэгдэхэ юм байна. Иимэ хэмжээнүүд тогтоогдонхой:

- районной түб болохо городуудта хэблэгдэдэг районной гү, али городой газетэнүүдэй типографиин, саарһанай түлөө болон почтын хангалгын түлөө түлэгдэхэн бодото гаргашануудай 50 процентһээ дээшэ бэшэнь түлэгдэхэ;
- хүдөөгэй районуудай газетэнүүдэй бодото эдэл гаргашануудай 70 процентһээ дээшэ бэшэнь түлэгдэхэ;
- Холын Хойто зүгэй, мүн тэдэнтэй адлидагдаһан бусад нотагаудта, Алас-Дурна зүгэй районуудта, Хойто Кавказай хадата районуудай газетэнүүдэй бодото эдэл гаргашануудай 90 процентһээ дээшэ бэшэнь түлэгдэхэ юм байна.

Районной (городой) газетэнүүдэ экономика талһаа дэмжэлгэдэ үгтэһэн бюджетдэй мүнгэ зөөри Федеральна бюджет дотор тусхайта ёһоор, амяараа мурөөр бэшэгдэжэ, Россин Федерациин субъектнүүдэй мэдэлдэ дамжуулагдаха.

Федеральна бюджетдэ таһалагдажа үгтэһэн мүнгэ зөөриэ субъект бүхэнэй түлөөлэгдэтэ ба гүйсэдхэхи зургаанууд, нотагай өөлзэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудтай зүбшэжэ, газетэнүүдэй хоорондо хубааридаг байха ёһотой гээд Хуули дотор заагдана.

Хэрбээ энэ мүнгэ зөөриһөө ондоо тээшэнь гаргашалһан байгаа һаа, тэды шэнээн мүншэн дээрэһээ дутуугаар һомологдохо болоно бшуу. Тэрэнэй хойноһоо шанга хиналта табигдаха ушартай болоно гэшэ ааб даа. Тус Хуули тусхайта гуримаар тунхаглагдаһанһаа хойшо гэхэ гү, али "Россин газетэдэ" толиогдонһон үдэрһөө - 1995 оной ноябриин 29-һөө хойшо хүсэндөө оробо гэшэ.

Иигэжэл нилээд тэгшүүлгэтай байдалда ороод, зариманинь хаагдаха туйлдаа хүрэнэн, нүгөөдүүлһын долоон хонотгоо арай гэжэ нэгэ удаа гаража байһан газетэнүүд гүрэнэй зүгһөө дэмжэлгэдэ хүртэжэ, хоёрдохи ашьяа абахань гэшэ ааб даа. Теэд энэмнай саарһан дээрэ бэшэхэдэ, бэлэн гэжэ мэдэнбди. Яаба-хэбэшье Хуули хүсэндөө орохо, мүнгэ зөөри газетэ бүхэндэ хүрэжэ ерэхэ гэжэ ехээр найдахал болоно бэшэ гүбди.

П.НИМАЕВ.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ

"Буряад Республикын газар дээрэ х гүрэнүүдэй эрхэтэдэй, мүн граждн эрх хүнүүдэй байха гурим тухай" Буряад Республикын Хуулида хубилалтанууды оруулха тухай

Статья 1. Буряад Республикын газар дээрэ хари тэрэ эрхэтэдэй, мүн граждн эрхэгүй хүнүүдэй саг зуураар ба Дүримдэ ("Буряад Республикын газар дээрэ хари тэрэ эрхэтэдэй, мүн граждн эрхэгүй хүнүүдэй байха гурим тухай" Буряад Республикын Хуулида 1995 оной январин 25-дэ болгон абтаһан хабсаргалта) удаадахи хубилалтанууды: - 3-дахи пунктн хоёрдохи хубин "нэгэ жэлэй" гэхэн "зургаан харын" гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ; - 12-дохи пунктые болуулха; - 13-дахи пунктн хоёрдохи хубин "паспортын, виза бусад документнүүдэй хүсэндөө байлгын болуулха дулдыдангүйгөөр" гэхэн үгэнүүды болуулха; - 13-дахи пунктые тусгаар 12-дохи пункт гэжэ тоолоно.

Статья 2. Тусхайтаар толиогдонһон үдэрһөө хойшо хүсэндөө ороно.

Буряад Республикын Президент А. П.

Улаан-Үдэ хото.

1995 оной ноябриин 22.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ТОГТО

"Федерализм" гэжэ хоёр талын программада Республикын Арадай Хуралай хабаадаха тухай

Буряад Республикын Арадай Хурал нигэжэ тогтооно. США-гай Азийн жасын (Сан-Франциско хото) бий "Федерализм" гэжэ хоёр талын программада хабаадаха Буряад Республикын Арадай Хуралай Тү

М. С.

1995 оной ноябриин 23.

Танилсагты: шэнэ ном

"ШҮЛЭГҮҮДНАЙ ШЭНХИНЭГ ЛЭ!"

Хальмаг поэт - Хальмг-Тангч Республикын соёлой Монгол туургата арадуудай хүүгэдэй зохёохы хүдэлмэриин эблэлэй вице-президент Николай Джамбулович Саг шүлэгүүдэй номы "Хараасгай" журналай үүсхэлээр номой хэблэл барлажа гаргаа.

Манай Үндэһэн номой сангай танхим соо "Балгарнагтай энэ номтой танилсалга болобо.

Республикыннай соёлой министрэй орлогшо А. М. энэ уулзалгы нээгээд, Уран зохёолшодой холбооной пр түрүүлэгшэ Б. С. Дугаровта үгэ үгэбэ. "Анда нүхэдэй алы гэжэ дэмы хэлсэдэггүй байха. Хэмжээгээрэ багахан удхаараа гүнзгы, монгол угсаата арадуудай хани бэхижүүлхэ талаар сэгнөшөгүй ехэ шанартай байна" Буряадай арадай поэт тэмдэглээд, амжалта хүсөө.

Удаань "Хараасгай" журналай ахамад редактор, ари зохёолшо Ц. А. Жимбиев, Россин Эрдэм тууралсалай миинс Национальна институтдай Буряадай филиалай директор Ошоров, Буряадай гүрэнэй университетэй доцент Балданмаксарова, номой хэблэлэй директор И. Р. Очир бусад үгэ хэлэхэдэ, "Шүлэгүүдтнай шэнхинэг лэ" согсолборин авторга үрээбэ.

Түгэсхэлдэнь соёлой болон искусствын академидэ хальмаг оюутад концерт-наада табиһан байгаа.

Б-М. ЖИМ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ:(зүүн гарһаа) И. Р. Очиров, Ц. А. Жимбиев, Майорова, Н. Д. Санджиев.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВ

ШҮЛЭГҮҮДЭЙНЬ ДЭБТЭРНЭЭ

Зэгбэ Гомбожабай

НЭГЭТЭ...

Улаан-Үдэ
ехэшье город бэшэл даа,
Улад зониньшы
тэрэл тухай байха.
Гудамжыень тойрожо,
хэдышье тэнээ хадаа
Гутан голхоржо
нэгэтэшье үзөөгүй байхаб.
Харин энэ үдэр...
үйлсэ руу шэглэнхэйб,
Хараһан, таниха
хүнүүдышье ябана урдаһаам,
Убгэд, хүтцэд,
хүүхэдэшье үнгэржэ хүхинхэй -
Майн нэгээ угтахаа.
Ай зайлууд!
Сошожо абабаб харахадаа,
Айжашье яалайб,
хүн гэшэ гү энэмни -
Хүлгүй
мухар сээжэ, халаг даа!
Хүн лэ энэмни,
хүнэй хүбүүн урдамни.
Дүтэлэн ерээд,
үнгэрбш намһаа харгыгаараа,
Дүүрэн хүнүүд,
шамда харгы гаргаа,
Түмэн нюдэн
хараба хойноһоош юундэшьеб,
Тэсэнгүй эрьбэб,

гэдэргээ харан бишье.
Хойноһоош харанаб:
холодонош намһаа харгыгаараа,
Ойндом оробо
үнгэрһэн юумэн галхаагаад...
Мухар сээжээ
монсогонуулан шэрэнш
гараараа,
Мухар үйлсэ
барагдахаар бэшэ һунахадаад,
Хойноһоош шэртэнэб:
холодонош саашаал
харгыгаараа,
Ойндом бусалба
үнгэрһэн дайн шуһаараа:
Шулуун хабсагайн
соорхойдо хашуулба ахамни...
Шуухирна снарядууд,
шууяна һомон һанаандамни.
Хойнош гээгдэнэб,
үйлсөөр хүнүүд урдана,
Бодолдоо төөриһэн
нюдэм уһатаад хордоно.
Хойнош бодолдооб...
ай даа, халагни,
Иимэхэншье болоод
бусахаа яагаабиш даа, ахамни.

XVII жаранай модон хүхэгшэн гахай жэл
(1995-1996 он)

ҮБЭЛЭЙ ДУНДА ШАРА ХУЛГАНА НАРА

Буряад литэ	4	5	6	7	8	9	10
Европын литэ	25	26	27	28	29	30	31
Гараг Нэрэ Үдэр	ДАБАА НАРА ПОНЕД.	МЯГМАР МАРС ВТОРНИК	ЛАГБА МЕРКУРИ СРЕДА	ПУРБЭ ЮПИТЕР ЧЕТВЕРГ	БААСАН СОЛБОН ПЯТНИЦА	БИМБА САТУРН СУББОТО	НИМА НАРАН ВОСКР.
Үнгэ Үдэр	САГААН БАР	САГААГШАН ТУУЛАЙ	ХАРА ЛУУ	ХАРАГШАН МОГОЙ	ХҮХЭ МОРИН	ХҮХЭГШЭН ХОНИН	УЛААН БИШЭН
МЭНГЭ	2 ХАРА	1 САГААН	9 УЛААН	8 САГААН	7 УЛААН	6 САГААН	5 ШАРА
ҮУДАЛ	Модон	Хии	Гал	Шорой	Түмэр	Огторгой	Унам

Гарагай 2-го шэнын 4 (декабриин 25).

Сагаан бар, 2 хара мэнгын, модондо хуудалтай үдэр. Бурханда, лусуудта мүргэхэ, үргэл үргэхэ, дасан (дуган), субарга, сэргэ бурхан, ном бүтээхэ, тэдэниие арамнайла, буян үйлэдэхэ, наһа утадхалгын хэрэг хэхэ, даллага абаха, абаһанаа бусааха, гэр бүлэ боложо, баярай найр хэхэ, тэнгэридэ мүргэхэ, үргэл үргэхэ, шэмэг, зүүдхэл зүүхэ, газараа заалгаад, гэрэй хуури табиha, гэр бариха, бууса түхээрхэ, ада шүдхэрнүүдые зайлуулха, хараал сараха, мал үүсэхэ, тараг бэрхэхэ, айраг халааха, андалдаа хэхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, модо сабшаха, хюрөөдэхэ, модоор дархалха, эм найруулха мэтын үйлэнүүдтэ найн. Гэбэшье ном шагнаха, хэрэглэл газантань гаргаха, хэрүүл хэхэ, өөлэд хоорондоо дайсад болохо, угаал хэхэмэтые тэбшэлтэй. Энэ үдэр хүнэй үнэ абабал, бэеын бүхы тамир хайжарха.

Гарагай 3-да шэнын 5 (декабриин 26).

Сагаанган туулай, 1 сагаан мэнгын, хиидэ хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, аршаанаар угааха, лусуудта үргэл үргэхэ, тантрын тарни уншаха, даллага абаха, бурханай ном уншаха, юумэ худалдажа абаха, худалдаха, мүргэл шүтээнэй зүйлнүүдые бүтээхэ, городто хэрэг эрхилхэ, шэнэ гэр бариха, хубсаһа эсхэхэ, замда гараха, дайсанниие, ада шүдхэр дараха мэтын үйлэнүүдтэ найн. Зүгөөр үхибүү хүлдэ оруулха, багашуулые гэрхээ гаргаад, ондоо тээшэнь эльгээхэ, тангариг абаха, суглаанда сугларха, шорой шулуу худалгэхэ, модо отолохо, хүрэнгэ табиha, нүүхэ, шууялдаха, үймэхэ, шэнэ газарта бууса түхээрхэ, хадаг табиha, бэри буулгаха, хурим түрэ хэхэ, наһа барагшын хэрэг үйлэдэхэ, эм найруулха, замда гараха мэтын үйлэнүүдые тэбшэлтэй. Энэ үдэр хүнэй үнэ абабал, эд бараан элбэг болохо, үхэр мал үдэхэ.

Гарагай 4-дэ шэнын 6 (декабриин 27).

Хара луу, 9 улаан мэнгын, гада хуудалтай үдэр. Бурханда

мүргэхэ, зальбарха, буян үйлэдэхэ, бисалгалхэхэ, даллага абаха, гэрэй хуури табиha, нүүхэ малтаха, тараг бэрхэхэ, айраг халааха, замда гараха, наһа утадхалгын хэрэг бүтээхэ, худалдаа наймаа хэхэ, зурхай шудалха, дайсанниие болон ада шүдхэр номгодохо, хяһа гаргаха, шэмэг зүүдхэл зүүхэ, эм найруулха мэтын үйлэнүүдтэ найн. Харин хубсаһа эсхэхэ, хадаг табиha, бэри буулгаха, түрэ хэхэ, хажуу тээшэнь эд, мал үгэхэ, онгосо, наһа дархалха, шуһа ханаха, төөнэхэ, хүниие зобоохо, эблэрхэ, хэлсээ хэхэ, мал үүсэхэ, ном оршуулха мэтын үйлэнүүдые тэбшэхээр. Энэ үдэр хүнэй үнэ абабал, шэг шарайн үнгэ хайжарха.

Гарагай 5-да шэнын 7 (декабриин 28).

Харагшан могой, 8 сагаан мэнгын, шоройдо хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, аршаанаар угааха, сан табиha, гэр байра арюудхаа, амгалан байдалай түлөө ном уншуулха, сахюуса хуруулха, лусуудха үргэл үргэхэ, эһээбэри табиha, үзэг шудалха, бурханай ном уншаха, буян хэхэ, замда гараха, үбшэ аргалха, нүүхэ, мал үүсэхэ мэтын үйлэнүүдтэ найн. Гэбэшье мяха шараха, тоһо, өөхэ хайлуулха, гэрэй хуури табиha, гэрхээ юумэ гаргажа, хүндэ үгэхэ, гүрэм уншуулха, засагаа хэрэглэн, хүниие баһаха, худалдаа наймаа хэхэ, бэри буулгаха, хани харилсаа тогтоохо мэтые тэбшэлтэй. Энэ үдэр хүнэй үнэ абабал, хэрүүл шууян гараха, тэмсэл орбёлхо.

Гарагай 6-да шэнын 8 (декабриин 29). Дүйсэн үдэр.

Хүхэ морин, 7 улаан мэнгын, түмэртэ хуудалтай үдэр. Хулгана нарада морин үдэр тудахадаа, тэрсүүд гэхэ гү, али харшалдаһан удхатай байдаг. Иимэ үдэр ямаршые найн хэрэг эрхилэлтэйгүй, муу хойшололтой байха гэдэг.

Шэнэ байра толлобол, ээдынь халаха, хандарха, хахасаха аюултай.

Бэри буулгабал, үбгэнһөө халажа ошохо шалтагаан олохо.

Дасан (дуган) барихал, ламанарынь, хубарагуудынь үлэхэгүй.

Замда гарабал, хулгайшад, дээрмэшэд ушарха.

Хүндэ нэрэ, алдар олгобол, тэрэ хүн доройтохо.

Мал адууһа нэгэ газарта суглуулбал, тэдэнь таража, үгы болохо.

Хэшэг даллага абабал, үрэ гарахагүй. Юундэб гэхэдэ, хэшэгэй бурхан ерэхэгүй.

Тиимэхээ эдэ бүгэдэ хэрэг үйлэнүүдые сээрлээ наа, аша туһань ехэ байха.

Гарагай 7-до шэнын 9 (декабриин 30).

Хүхэгшэн хонин, 6 сагаан мэнгын, огторгойдо хуудалтай үдэр. Бурханда, Наранда, нарада, Газарта мүргэхэ, тэнгэри тахиha, ном номнохо, шагнаха, сангарил хэхэ, маани сахиха, даллага абаха, шэнэ газарта бууса түхээрхэ, гүрэм уншуулха, эльбэ гаргуулха, ехэ хүниие бараалхаха, наһа утадхалгын хэрэг бүтээхэ, буян үйлэдэхэ, тогоо нэрэхэ, городто хэрэг үйлэдэхэ, замда гараха, худалдаа наймаа эрхилхэ, эд бараа, мал худалдажа абаха мэтын үйлэнүүдтэ найн. Зүгөөр һамга абаха, наһа барагшын хэрэг үйлэдэхэ, хубсаһа эсхэхэ, шэрдэг бүрихэ, шуһа ханаха, төөнэхэ, үбшэ аргалха, нүүхэ, мал үүсэхэ, мяха шараха, тоһо, өөхэ хайлуулха мэтын үйлэнүүдые тэбшэлтэй. Энэ үдэр хүнэй үнэ абабал, үбшэн хүрэхэ.

Гарагай 1-дэ шэнын 10 (декабриин 31). Бадма-Самбаавын үдэр.

Улаан бишэн, 5 шара мэнгын, уһанда хуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, дасан (дуган) заһабарилха, дасан (дуган), сэргэ бурхан, субарга, ном арамнайла, ном оршуулха, ном номнохо, лусуудта үргэл үргэхэ, буян үйлэдэхэ, даллага абаха, абаһанаа бусааха, түмэрөөр уранай зүйл бүтээхэ, хашаа бариха, шэмэг зүүхэ, һайндэрлэхэ, эм найруулха мэтын үйлэнүүдтэ найн гэнэ. Зүгөөр гэрэй хуури табиha, малгай, хубсаһа эсхэхэ, замда гараха, нүүхэ, урлаха, эрын хэрэгсэл бүтээхэ, тангариг абаха, худалдаа наймаа эрхилхэ мэтые сээрлэхээр. Энэ үдэр хүнэй үнэ абабал, бэеын тамир хайжарха.

"УЛЬГЭР" ТЕАТРА УРИ

Һаяхан "Ульгэр" гэжэ нэрэтэй хүүхэдэй театрта иск павильон нээгдэбэ. Энэ павильонниие залуу композитор Санжиева эмхидхэн байгуулаа. Энэ павильондо һарын хоуулзалганууд боложо байхаар хараалагдана.

Тус уулзалгануудта мэргэжэлтэ артистнар, композиторан зохёолшо, оноутан болон искуствада дуратайшуул сонирхолтой үдэшэнүүдые үнгэргэхэ түсэбтэй. Жэшэе үдэшэнүүдэй үедэ джазай хүгжэм, буряад, монгол дууну романснууд, Латин Америкын хатар болон дуунууд, Фран Испаниин хүгжэм гэхэ мэтэ зэдэлхэ байна.

Искусствын павильонной нээгдэһэн түрүүшын үдэр композитор Лариса Санжиева өөрынгөө зохёолнуудые гүйсэдхөө. Мү "Моден" түбэйхид хайхан хубсаһануудые харуулан Уулзалгын түгэхэдэ харагшадай дунда сонирхолтой м үнгэргэгдөө. Тэдэнэр дуунуудые дуулаһан, шүлэгүүдые байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: павильон нээлгэдэ зорюул концертын үедэ.

М.ШАНТАКОВОЙ фот.

ГАИ-һаа мэдээсэнэ

АВТОМАШИНАНУУД ОЛООР ХУЛГАЙЛАГДАНА

Үнгэрэгшэ долоон хоног соо республика доторнай 13 гэнэ усал боложо, 1 хүн наһа бараа, 14 хүн гэмтэбэ. автотранспорт хулгайда оробо.

Декабриин 14-дэ һуниин 12 саг 25 минутада Москвич-21 түхэлэй автомашина (гүрэнэй номерынь Г 8995 БУ) Тереш үйлсын 28-дахи гэрэй хажууһаа хулгайда ороо. Мүнөө олдоогүй.

Энэл үдэр Ринчиногой үйлсэһөө ногоон үнгэтэй автомашина хулуутдаа. Олдоодүй байна.

Декабриин 11-дэ Гусиноозёрск хотын "Северный хизаарлагданан харюусалгатай нэгэдэлэй кооперативна "Урал" мотоцикл (гүрэнэй номерынь 17-76 БУЗ) хул Бэдэрэлгэ хэгдэнэ.

Декабриин 9-нэй һуни Борсоевой үйлсын гаражаһаа Вал гэнэн түхэлэй автомашина үгы болошобо. Удангүй Советскэ хүдэлмэрилэгшэд автомашины хулгайшантайны оложо Декабриин 8-да үдэшин 9 сагта УАЗ-3315 гэнэн авт автомашинаар (гүрэнэй номерынь Е 102 АА 03) С.В.Спи (1948 ондо түрэнэн) Хягтаһаа Наушки ошодог харгыгаа ябатараа, хүмэрибэ. Ушар иимэхээ хажуудань һуугаад В.И.Ланин ниоргаа хухараа.

Декабриин 13-да Октябрьска райондо баһа нэгэ харг болобо. Д.Д.Тулуев ВАЗ-2103 гэнэн түхэлэй автомашинаар номерынь Ж 6266 БУ) 20-дохи "а" кварталдай б Д.Д.Дондоковые мүргэбэ. Д.Д.Дондоковой тархинь ехээр баруун хулын хухараад, мэдэрэлгүй республиканска бол оруулагдаа.

МАНА

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редакторай орлогшо С. Д. РИНЧИНОВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖПЖИГОВ Б.М.Ж. (харюусалгата секретарь), ПИМАЕВ П. П. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., ПИНТАЕВ В. П. (хэблэлэй директор), ЦЫРЕНЦОРЖИЕВ Ц.Б. (редактор), САМБЯЛОВА Т.В.

Манай адрес:

670000, Улаан-Үдэ, Каландаришвиллин үйлсэ, 23, "Буряад үнэн" газетын редакци.

Газетэ хэблэлэй 2 хууданан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэһэг 4327. Хэблэлдэ тушаагданан саг 17.00.

Буряад Республикын республиканска типографида газетэ хэблэгдээ. Директорзынь телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номергойгоор бүридхэлдэ абтанхай. Заказ №241.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторай орлогшонорой - 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретариин - 2-50-52, секретариатай - 2-60-91, таһагууд: нийтэлгэ - 2-55-97 (дагшань), 2-61-35, 2-56-23, социальн-экономическа - 2-64-36 (дагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмэй болон нургуулинуудай - 2-60-21, (дагшань), 2-61-35, олонинтың хүдэлмэринин ба мэдээсэлэй - 2-54-93, (дагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын - 2-67-81; корректоррүүдэй - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-76. Манай корреспондентнүүд: Агинск - 42-19; Закаменскда - 30-61.

"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-67-95, 2-67-05.